Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIIай обкома, Нохч-ГIалгIIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 75 (4516). | ЕРА, 24 июнь, 1971 шу. | Мах 2 кап. | *Газет арадувл 1923 шера денз*

ДЕРРИГАЧА ХАЛКЪА ЦХЬОАГIО

Укх номер тIа кепатеха доал «Правда» кIира хьалхагIа союзни автономни республикай Лакхехьарча Советашка, къахьегамхой депутатий краевойи областнойи, окружной, городскойи райониий, юртий а поселкай а Советашка хиннача хоржамий итогех йола материалаш. Массе метте социалистически демократе дог гIоздоаккха цIей а хинна дIаэттача хоржамаша шоаш а санна, цу итогаша кердача низаца хьахьокх Коммунистически партена, цуй ленински Центральни Комитета гонахьа моаххаз санна чIоагIа кхотадениача советски халкъа йохаргIоаца морально - политически цхьоагIо.

Укх шерарча хоржамий белгалагIа йола оагIув сенах латтар аьлча, из латтар, КПСС XXIV съезд ма хиллинге а уж доладенна хиларах. Лакхехьарча партийни форумо белгалбир вай Даьхен низ тIа-тIа дукхагIа чIоагIбара, къахьегамхой вахара хьали культурен айяра, советски общество дIахо кхотаяра а социалистически демократи дегIайоалаяра а, машари дунен халкъашта юкъера кхерамзлен лораяр духьа къовсам лоаттабара тIаберзабаь къаьгта никъ. Коммунистийн парте боапарийн блока кандидаташта тIехьа кхаж тассарца харжархоша дег тIара къоабалъяьй партийни съезда решенеш ларде ядаш йола йохаргIоацача цу блока политически платформа. Хоржамаша ма дарра бакъдир вай парте никъ дерригача халкъо хьаллоацаш хилар. Цунна геттара дика тешал цу цхьатарра шоай граждански декхар кхоачашде баьхкача советски наьха лакхача политически хьинаро а, массава а цхьатарра раьза хиларс а, хержача депутатий составо ше а.

Тахан кепатохаш йолча хоржамий результатий хьакъехьарча хоама даннешта уйла тIаяхийтал оаш. Ма къаьгта хьахьокх цар социалистическа демократизма боккха низ! Кхаж тоссача дакъа лаьцад харжархоех 99,96 проценто, царех дукха а дукхагIа барий практически — цхьа кIезигчаргара дIанйккхача, берригней я. халкъа кандидатех тешам беннаб. ХIаьта харжархоша укх гарггарча шерашка общества гIулакхашта доал дара мандат дIа бе еллараш — белгтала халкъа дулхак-цIех бола нах, болхлой класса, колхозни ахархой, интеллигенце, мехкарча дерригача къамийн народностийн хьалха латта къонгаши мехкарийн. Коммунисташен парте боацарашен, тайп-тайпарча ноахалий викалаша, вай депутаташа хьагойт советски халхъах доалла эггара дикагIдар — марксистско-ленински идеологена тешаме хиларца, коммунизм хьалъяра сийлахь-доккхий лерхIараш цаIаш хиларца вIашагIбувзабенна болча наьха керда исторически юкъарал.

«Советаш, — йоахар нов. Л. И. Брежнева харжархошта хьалхашка ше къамаьл деш, — из вай дулхах - цIех дола халкъа Iаьдал да. Революце цIера юкъе хьахиннад из. «Деррига Iаьдал Советашта!» яхаш айдаь лозунг а долаш котбаьннаб Сийлахь - боккха Октябрь. Вай мехка социализм котъялга Iалашдаьд Советски Iаьдало. ХIаьта тахан сийлахь - доккха исторически декхар кхоачашдара —коммунизм хьалъяра тIадерзадаь да Советий деррига гIулакхаш.

Iаьдала органашка бахийтача халкъа викалашта къоастам болаши чIоагIен наказ деннад миллионаша: нйслагIча пхе шера план толаме кхоачашъяра, КПСС XXIV съезда решенеш чаххъяхара данза дарг мел доацар де. Советаш боккхача лоархIаме хила еяаш я вай социалистически Даьймохк чIоагIабарен дIахо масс оагIорахьара дегIабоалабарен дакъе. Укх тIеххьарча шерашка тIанйцача законодательни акташа дикка алсамъяьхай цар бокъонаш моттигашка паччахьалкхен Iаьдала лакхера органаш уж хиларах тарра, шеръяьй Советий материально - финансови база. Харжархоша сатуйсаш мелдар кхоачашде низ кхоачаргболаш я уж, нагахьа санна производство айелга е къахьегамхой товарашцен гIулакхашцен биззагIа Iалашбелга, чуIе цIеноши культурни гIиргаши хьалделга е бахача наьха салоIам вIаштIехьбоаккхилга на дале а. Эшар хIама дац Советий доалахьарча средствах, царна сиинача бокъонех пайда нийса эцилга, балха стиль, методаш эргайоахаш тоелга мара. Цудухьа чIоагIа лоархIаме да, керда хержача депутаташта еррига партийни организацей оагIонгахьара даим новкъостал лоаттаделга.

КПСС XXIV съезде белгалдаьхад, советски органий гIулакхаш пайдана хургдац, нагахьа санна къахьегамхоша уж шерра хьаллоацаш хуле мара яхаш. ХIанзле а Советий активе болх беш миллионаш нах ба, хIаьта уж, шеко йоацаш, кхы тIа дукхагIа а хургба. Цхьабакъда, социалистически халкъа Iаьдал дегIаухача хIазарча этапе цо а кхоачам бац. Декхар сенах латт аьлча, из латт, берригача харжархошца Советаша даим лоаттаду бувзамаш дикка чIоагIдарах. Баха нах, харжархой Советий дерригача практически гIулакхашта духтIабаьнна хургболаш, цар балха юкъе цар диза дакъа лоацаргдолаш йола порядок Iалашъе еза, йоах парте Центральни Комитето. Юртий, районий, городий вахара лоархIамегIара дешаш къахьегамхошка дувцийта уттаде деза предприятешкен организацешкен, хIаьта цитта уж бахача моттигашка а. Из правило, Советий гIулакхий норма а хинна дIаоттилга вIаштIехьдаккхар — керда хержача депутатий духхьалара декхар. Шоай болх, партийни съезда решенеш кхоачашъяр духьа лоаттабу къовсам даим наьха тIахьожама кIал латтилга ховлда царна!

Берригача мехка а хIара республика а экономикен культурен дегIайоалаяра парте оттаяь программа — КПСС ленински къамий политика толар бакъдеш дола цхьаькха а доккха тешал. Чаккхъяьннача хоржамий кампане цIаьккха а хьахьеккхар советски халкъий доттагIален вошален — вай социалистически паччахьалкхен низ духбувлача керттерча хьастех цхьанне боккха низ. ХьатIадоагIа шу чаккхдоалаш белгалдоаккхаргда Советски Социалистически Республикай Союз хьаьяьча дийнахь денз ах бIаь шу дизар. Шийн политически лоархIамгей социально - экономически тIехьаленашкен диллача советски общества историна юкъе тIехъяьана йоккха моттиг дIалоац цу событе. Советашка даьча хоржамашка мехка ерригача вежарашха йолча республикай къахьегамхоша хьахьеккхар, айххача цхьан мугIаре а этта, партеи халкъеи гIулакх — коммунизма сийлахь-доккха гIулакх котдаккхар духьа керда хIамаш карагIдувла кийча а болаш шоаш сийлахьча денга болхаш хилар.

ТIеххьара бетташ белгалдаьнад дерригача халкъа социалистически яхь дIаyo айяларца, массане а цхьатарра къахьегама толамаш дахарца. XXIV съезда идеяш кIоаргга кхетаяьи дагахь къоабалъяь тIанйцан болча советски наха москвичийн ленинградцийн хьоккхамагIа, хьинаре къовсам лоаттабу пятилетка хьалхарча шера заданеш ханал хьалха кхоачашъяр духьа, общественни производства эффективность ма могга айяр духьа. Хоржамий итогаша миллионаш болча къахьегамхой патриотически дог айдаьд къахьегама вахте керда сийлахь гIулакхаш карагIдувларца Даьхе гIадйига дог оттийтад.

Наьха цхьоагIон кхотабалари— коммунизм хьалъяра керттера сийлахь-боккха низ. Айхха цхьоагIо а йолаш, хьамсарча парте кулгалца бIубенна дIахьалхашкахьа дода советски халкъ ленински парте хьахьеккхача новкъа гIолла.

(20 июнера «Правда» передовая).

СОВГIАТАШ ДIАДЕННАД

1971 шера 22 июне КПСС Нохч-ГIалгIай обкома политически дешара ЦIагIа торжественни собрани хилар приборостроене, автоматизацеи управлене системайи средствай, монтажни а къаьстта шоай тайпарча гIишлошъяра а балхий, автомобильни транспортеи наькъий боахамеи, автомобильни наькъаш дехкареи царех пайда эцареи, гIишлой материалий промышленноста, бувзама, транспортни гIирсаш дареи чуIеча цIеной-коммунальни боахамеи министерствай предприятейи организацейи болхлой, инженерно - технически балхаш дерий, гIулакхерча наьха.

Торжественни собрани ше хьаеллаш, КПСС обкома секретара Х. Х. Бокова къамаьл де дош делар Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретара нов. Г. В. Склокина. Цо Iодийшар лакхе йийцача предприятей хьалха латтарашта СССР орденаши медалаши ялрах дола СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указаш.

Правительственни совгIаташ дIатийлар СССР Лакхехьарча Совета депутата, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара нов. С. С. Апряткина.

Пхе шера плана заданеш толаме кхоачашъярахи производственни хьокхамаш лакхдарахи нов. С. С. Апряткина СССР орденаши медалаши дIаелар производстве хьалха латтача 242 сага.

Ленина орденаш дIаелар нов. П. И. Местоевана — «Чечингсельстрой» треста № 432 йолча дIаюха лелача механизированни колонна штукатурий бригадира, нов. В. В. Гусевна — Грозненски автотранспортни предприяте шофера, нов. И. В. Мельника — механизированни карьерни боахама тIоатача установка моториста, нов. С. Н. Кулакована — Грозненски почтамта почтальона.

Октябрьски революце орденаш дIаелар нов. М. С. Казарьянпа — № 7 йолча треста Грозненски монтажни управлене такелажника, нов. М. А. Агаевна — наькъий производственни участка вокхагIволча механика, нов. Г. И. Азизовна — «Чечингсельстрой» треста аьшкабетонни конструкцей завода лепщика.

Къахьегама ЦIеча Байракха орденаш дIаелар нов. М. Х. Гайфитдиновна — «Кавэлектромонтаж» треста Грозненски монтажни управлене электромонтажника, нов. С. Хусаиновна — № 131 йолча гIишлой-монтажни поезда бетонщицана, нов. Н. П. Гребневана — «Электроприбор» завода цеха начальника, нов. Н. В. Кравченкона — № 2 йолча Грозненски гIишлой материалий комбината экскаватора машиниста, нов. А. А. Эльжуркаевна — Урус-Мартана районни бувзама узла оператора, кхычарна.

Нов. С. С. Апряткина дег тIара даькъала бийцар совгIаташ деннараш, ловца баькхар царна къахьегаме толамаш дахари доккха ираз долаш бахари ловш. Торжественни собране дакъа лоацаш хиннарашта цо дийцар КПСС XXIV съезда исторически решенехи кердача пятилетке къахьегамхошта хьалхашка латтача декхарехи.

СовгIаташ деннарий цIерагIа къамаьлаш дир ин. М. И. Хлыстова, Р. А. Шивляковас, Э. Э. Исмаилова, Н. П. Гребневас, Д. Я. Бабоченкос. Цар дег тIара баркал йоахар Коммунистически партенеи Советски правительстваненеи шоай къахьегама бизза мах барах, дош делар, КПСС XXIV съезда решенешка белгалъяь парте заданеш ханал хьалха кхоачашъяра шоаш берригa низ тIабохийтаргхиларах.

Торжественни собране бер КПСС обкома, республика Лакхехьарча Совета Президиума бехктокхаме болхлой, министраш, управленей начальникаш, профсоюзий обкомий председателаш.

ДОАКЪАР IАЛАШДАРА ДУКХАГIА ТЕРКАМ

БIаьстии июнь бетта хьалхарча деношкен дийлхача догIаша дика тIаялийтар дIайийнен шоаш тIаьннен баьцаш. Цо торо хулийтаргья республика хьайбаш леладерашка шортта доакъар Iалаш а даь онда долаш хьайбаш Iангара даха.

Доакъара лаьрхIа дукха культураш дIайийнай укх шера республика колхозашкен совхозашкен. Иштта: горох, хьажкIаш, люцерна, эспарцет, клевер, тайп-тайпара злакови баьцаш, царца эяь кхийола культураш. Масала, горохи кени, хьажкIаш сояца, кIая викеи, кхыдараш. Кхыча баьцашцачул дукхагIа хул вIашагIъэяь йийнача культурашца белок.

Дукха методаш юкъейоалаю хIанз доакъар Iалашдеча. ДукхагIа дола балхаш механизмай новкъосталца ду. Иштта, укх шера сенокосилкашцеи жаткашцеи меттел комбайнашца а хьокх буц. ХIаьта доккха дакъа лоац доакъар Iалашдеча прессподборщикаша, йоккха моттиг дIалоацача йолхьнигаша, тетташ йолча волокушкаша, грейферни погрузчикаша.

ХIанз республика колхозашкен совхозашкен доакъар Iалашдеча болх беш я 214 прессподборщик. Прессовать а даь аргIаш а даь йол 7500 тонн я.

Цхьабакъда прессподборщикашца болх бе а ха деза. Делкъийга йIайха йолча хана болх бе йиш яц царца. ХIана аьлча цу хана аьла прессовать деш хилча йокъаеннача баьца хьайбашта эггара пайданегIа дола дакъа лорданш Iо а легаш йов.

Цу тайпара гIалат даьд Шелковской района Менжинске цIерагIча колхозерча доакъар Iалашдераша. Нов. Дзензель кулгалхо волча бригада трактористашта Морозкинаи Суханкинаи дика ховш да из гIулакх. ХIаьта а шоай балха норма кхоачашъяр духьа геттара дIайхача дийнахь шийтта сахьат даьлча буц прессовать деш бар уж.

Каст-каста делхача догIаша новкъарло ю маьлхе буц эшшача боарамга кхоачийташ йокъае. Цудухьа республика дукхагIа долча боахамашка вентилляторий новкъосталца йокъаю буц. Доакъар Iалашдеча эггара хьалха из метод юкъейоалаяьраш Урус-Мартана района «Горец» совхоза механизатораш ба. ХIаьта укх шера йол йокъаеш тхьо электровентилятор я цу боахаме болх беш.

Холаш даьча баьцал совгIа, тюкашка прессовать даь улла йол а йокъаю вентиляторашца. Из болх вIаштIехьбаккхара, вентиляторо детта фо чакхдувлийта хийра моттигаш а юташ ду баьца кепаех ду аргIаш.

ХIанз республика боахамашка 250 йоккха мощность йола электровентилятор я. Цар новкъосталца 3400 тонн йол йокъаяьй.

Республика дукххача боахамашка юкъейоалаяьй укх шера доакъар Iалашдара керда способ — сенаж. Цу способагIа йоачан йолча хана а йиш я доакъар кийчде.

Сенаж 50—55 процент йокъаяьча баьцагIа кийчъю. Из чуйол траншеяшка. кIоаташ фо чуухаргдоацаш хила деза. ХIаьта кIоаг бузаш тракторашца, кхыча техникаца дика тоIае еза буц. Цул тIехьагIа фо чуухаргдоацаш дика дIакъовла беза кIоаг. Из болх беш кхо-диъ ди мара доаде йиш яц. Цхьабакъда из технологи эшшача тайпара кхоачаш ца еш дукха боахамаш да республике. Масала, Сунженски района дукхагIа долча боахамашка траншеяйи кIоагийи пенашта облицовка а ца еш кийчъю сенаж. ХIаьта из болх ворхI-итт дийнахь бу. Цу тайпара кийчъяь сенаж пайдана хургьяц. Доакъар Iалашдеш балха юкъейоалаеча прогрессивни методех цаI я, баьца витаминни хьоар кийчдар. Из кийчдеш лаьрххIа машенаш я. Вай республике дукхаяц уж — шовзткъе итт. Цхьабакъа хIанз республике денгара денга дукхагIа хулаш латт уж агрегаташ.

Хьайбашта концентраташ кийчъеш йола предприятеш цу мах болча доакъарца Iалашъяра укх шера бархI эзар тонн баьца хьоар кийчде лаьрхIад, республика боахамашка. ТкъоалагIча июне еррыгача республике кийчдаьр ши эзар тонн мара дац.

Боккха теркам тIабохийт баьца хьоар кийчдара Шелковской района «Путь к коммунизму», «Красный пахарь» колхозашка. Царех хIара боахаме хIанзлехьа ши бIаь совгIа тонн баьца хьоар кийчдаьд. Из ала йиш яц Гудермеса района «Дружба» совхозах, Грозненски района № 3 йолча сомийн баьцадаарийн совхозах, Сунженски района «Путь к коммунизму» колхозах. Баьца хьоар кийчдара теммаш геттара лоха я цу боахамашка. Иштта, республика дукхагIдолча боахамашка баьца хьоар доаккхача агрегаташа дийнахь а бус а болх бу. Цхьабакъда цу боахамашка шин сменах меттел цхьан сменах а низткъа мара болх бац. Цхьайолча хана дийнахь а сеца латт уж.

БIаь тонн совгIа баьца хьоар кийчдаьд Ачхой-Мартана района «Самашкинский», Грозненски района «Атагинский» совхозашка, Наурски района Ленина цIерагIча колхозе. Из дика толам ба.

Республика специалисташта ха деза кийчдеча баьца хьоарца каратин кIезига хилча, цун дикал лохлулга. Цун бахьан да Iохьа буц боарамал совгIа йокъаеш хилар, хьекха йол кхашка дукха уллаяр, ОВМ-04, ЛСТ-400 марках йолча агрегаташца буц Iохьаш из йоагаяр. Уж кхоачамбоацараш хилийта йиш яц.

Лоацца аьлча доакъар Iалашдар бехктокхаме болх ба. Цудухьа цу гIулакха къаьстта хIанз теркам тIабахийта беза боахамий кулгалхоша, специалисташа.

Х. МАХИТАРОВ.

Шера план ханал хьалха кхоачашъяра социалистически яхье яьннай В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода установкай коллективаш. Царна юкъе хьалха латтарех я Новиков Юрий Иванович керте латтача № 13-14 йолча установка коллектив. Мехкдаьтта сийрда продукция арахецара ах шера план 22-ча июне кхоачашъяьй цо. Укх юхедисача деношка планал совгIа арахецаргья бIаьш эзараш сомий маьха продукци. Къаьстта дика къахьег цига укх шера технологаша нн. Васильевас, Любицкаяс, Конопова, Стародубцева, Пашина, кхычар.

Сурта тIа: оператора гIонча Е. Конопов, оператор В. Стародубцев, оператора гIонча Ю. Пашин.

И. Плиева сурт.

НйслагIча пятилетка хьалхарча шера къаьстта дика къахьег Грозненски «Нефтехимзапчасть» завода болхлоша. Цхьа бутт дIабахийтац цар паччахьалкхен план тIеххкхоачаш ца еш. Ер шу доладелча хена завода коллективо планал совгIа реализаци яьй 24 эзар сома маьха продукцена. Арахецача продукцега дIабода мах лохбарах, планал совгIа продукцена реализаци ярах укх шера цо лаьрхIачул совгIа паччахьалкхенна баь пайда 17 эзар сом да. Уж къахьегама толамаш доахача белгалбевнаш токарь Клочков Александр, Тернюк Ольга, слесарь Николаев Александр, кхыбараш. Юкъера лаьрхIача шоай сменни нормаш 125—130 процент кхоачашъю цар.

Сурта тIа: токарь А. Клочков.

И. Плиева сурт.

ЖУРНАЛИСТИЙ СОЮЗА ПРАВЛЕНЕ ПЛЕНУМ

Селхан, 23 июне КПСС обкома политически дешара ЦIагIа Нохч-ГIалгIай АССР журналистий Союза правлене III пленум хилар. Пленума балха юкъе дакъа лоацаш бар парте горкомийи райкомийи пропагандаи агитацеи гIулакхашта бола секретараш, дукха тиражаш йола газеташ долча парткомий секретараш, республиканский, городий, районий, дукха тиражаш йолча газетий редактораш, телевиденеи радиовещанеи Комитета, Книжни издательства, Министрий Советерча кепайоазон управлене, «Грозненский рабочий» издательства, районнин низовойи радиовещане, кхыча идеологически учрежденей болхлой.

«КПСС XXIV съезда решенеши республика журналистий декхараши» яхача дешах доклад йир пленуме КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретара Х. Х. Бокова.

Пренеех къамаьлаш дир пленуме новкъосташа: **С. М. Лагутина**— телевиденеи радиовещанеи Комитета председатела, **О. С. Зоева** — КПСС Грозненски горкома секретара, **А. А. Мякиева** — «Сердало» газета редактора заместитела, **В. П. Шевченкос** — Сунженски района «Знамя труда» газета письмой отдела заведующе, **М Тазиева** — Надтеречни района «Путь коммунизму» газета редактора, **Э. Д. Исаева** — КПСС Гудермесски горкома секретара, **В. Д. Беловецке** — «Грозненский рабочий» газета пропаганда отдела заведующе, **Р. М. Нашхоева** — «Ленинан некъ» газета бехктокхамеча секретара, **Л. А. Баширова**— «Комсомольское племя» газета редактора. **И. И. Гвоздикова** — «Грозненский рабочий» газета редактора заместитела.

Дийцача дешах лаьца сопам тIанйцар пленумо.

Пленума балхах йола отчет газета тIа кепатохаргья.

ЛАКХА ХЬУВКЪАМ КХЕБАРА

Лакха социалистически декхараш тIанйцад Гудермесски района «Кавказ» колхоза шоллагIча бригада кхаш леладераша нйслагIча пятилетка хьалхарча шера. Иштта план 18 центнер йолча 25 центнер гурахь дуа кIаи планагIа 260 центнер йолча 300 центнер шекара свеклан хIара гектара тIара чуя дош деннад цар.

Декхараш лакха а бехктокхаме а да. Цудухьа уж толаме кхоачашдара социалистически яхь а йоаржаь болх беш ба бригада къахьегамхой.

БIаь итт гектара тIа йийнай бригаде укх шера гидуаргаш. Уж кхееш ба Вюсуров ГIойсолта кулгалдеча звено кхаш леладераш. Шийн новкъостаца Мидиев Iальвица гидуаргаш йийнача деррига кхашта макха а баькха культиваци яь ваьниав звеньевой ГIойсолта.

Уж балхаш даьчул тIехьагIа дика дегIада доладелар гидуаргий зIирграш. Доккха новкъостал дир кхаш леладерашта дукха ха йоацаш дийлхача догIаша а.

Кхеххаш латт балхаш шекара свекла йийнача кхашка а. Кхо звено я боахаме из культура кхееш. Лакха хьувкъам кхебара, деррига балхаш агротехнически дикагIа йолча ханашка дара социалистически яхь яьржай звеной коллективашта юкъе. Яхье хьалха латт Яшуева Мадинас кулгалдеча звено коллектив. Шекара свекла кхеера йоккха опыт йола производственни заданеш шоззеи-кхоззеи тIеххкхоачашъеш дукха къахьегамхой ба цу звене. Уж ба Сатабаева Сиржа, Эльмурзаева Лайла, Муталимова Ирабу, кхыбараш. Шоаш леладеча деррига кхашка июнь бутт болабалалехьа шекара свекла зIиргашта юкъера лаьтта кIаьддаь, оасар даь чакхбаьннаб звено болхлой.

Лакха къахьегама толамаш доах Нохч-ГIалгIай республика Лакхехьарча Совета депутата Къахьегама ЦIеча Байракха ордена кавалера Муцуева ХIажара кулгалдеча звено коллективо а. Укх деношка шекара свекла йийнача кхашта оасар даь, лаьтта кIаьддаь чакхбаьннаб уж. Из болх ханнахьа кхоачашбара доккха новкъостал дир звено коллективана тракториста Идрисов Хан-Iаьлас. Нормах пхийтта гектара е езача, хIара дийнахь юкъера лаьрхIача ткъаь гектара культиваци е кхоавора из.

ХIанз зIирграш дегIадоагIача хана геттара лоархIаме да шекара свеклана зе деча садоахкача хIамашта духьала дохьаж тохар. Из болх дика чакхбаьккхар боахаме тракториста Абдулкадыров Алимпашас. ХIара гектара тIа ши бIаь килограмм а кхоачийташ шекара свекла дIайийнача дерригача кхашка молхаш теха чакхваьлар из.

М. ХАМАТХАНОВ.

АКТИВА СОБРАНИ

Селхан, 23 июне КПСС XXIV-ча съезда решенешка хьежжа кхалнаха коммунизм хьалъеча лоаца дакъа дIахо лаккдара деша хетаяь партийни актива собрани хилар Назрановски районе.

Цу дешах лаьца доклад йир КПСС Назрановски РК хьалхарча секретара С. Х. Гастемирова.

Пренеех къамаьлаш дир: «40 лет Октября» совхоза партийни организаце секретара У. Терлоева, Экажкъонгий-Юртарча кхалнаьха Совета председатела Л. Сакаловас, Назрановски совхоз-техникума директора М. Цокиева, района халкъа судахочо А. Финогеновас, «Назрановский» совхоза доярка Л. Оздоевас, кхычар.

Партийни актива собране дакъа лаьцар Нохч-ГIалгIай АССР обкома кхалнаха юкъерча балха отдела заведующе М. М. Межидовас.

Коммунизм хьалъяра кхалнаха дукхагIа дакъа лоацилга Iалашдара тIаерзаяь йола резолюци тIанйцар актива собране.

Л. КОЛОМИЕЦ.

АТЕИСТИЧЕСКИ КХЕТАМ БАЛАРА—ДЕННА ТЕРКО

Ширача замах юхедиса во гIулакхаш цхьаццаболча наьха дегашка хIанз а дахаш да. Цудухьа хIанз, социализмагара коммунизмага долхача хьалашка тIа-тIа боккхагIча лоархIаме хул идеологически болх, къахьегамхошта коммунистически кхетам балар.

Iилма - атеистически кхетам балара дешаш партийни, комсомольски организацей, школай кулгалхой теркама юкъмоттиге латт. Бюро заседанешка, колхозийи школайи партийни собранешка, хIаьта иштта педагогически советашка каст-каста дувц атеистически кхетам балара дешаш, Iилма-атеизма балха планаш увттаю. Хьалхашка латта декхараш кхоачашдара тIаерзаяь, халданза ю атеистически знанешта пропаганда.

Къахьегамхошта атеистически кхетам балара шоай тайпара форма а хинна дIаэттай, бахача наха шеашта дага а деха тха района юрташка яь сходаш. Цига дийцад шоашта саг яр-яхарен дезала-бытовойи гIулакхашкара шариIатахи Iадатахи юхидиса хIамаш дIадахара дешац. Цига къамаьлаш даьд боккхийча наха, юрто лоархIаш болча наха, общественни организацейи интеллигенцеи викалаша. Цига дийцар шариIата законаш вай советски вахарца тарлург ца хиларах.

Саг ярах-яхарах дувцача хана лоамаз кхалнаха белгалдоахар, шариIата законаша хIанз а кхалнаьха кхелашта влияни еш хилар, пIагIарча Iоткъама кIалхара уж хIанз а цхьайолча моттигашка хьабаланза хилар, саг йоалаяра-яхийтара юкъера шариIатахи Iадатахи юхедисараш дIадаханза дарг ца хилар. Дуккха дийцар саг йоалаяра-яхийтара керда обычеш юкъехьолгах.

Къахьегамхой сходашка иштта йийцар дынах тешараша, дер дайнараша, хулиганаша леладу обществана духьалара гIулакхаш дIадахара тIаерзаяь чакхйоахаргйола мероприятеш. Дуккха дийцар халкъий доттагIалах, интернациональни кхетам баларах.

ХIара сход чахх массаза ял решенеш тIаэцар, уж кхоачашъяра тIахьожам лоаттабергбола авторитетни комисси вIашагIйоллар.

Къахьегамхошта атеистически кхетам балара чIоагIа уйла тIайохийт «Знание» яхача общества районни организаце. Цига вIашагIъелла я атеистически лекторий группа. Каст-каста хул уж колхозий фермашка, бригадашка, тайп-тайпарча атеистически темаех лаьца дика чулоацам бола лекцеш . еш цар района къахьегамхошта. Цига йийшай укх темаех лекцеш. «Космос караерзаяра проблемаш», «Саг хьахиларах Iилман дынои дувцар», «Ды хьа мишта хиннаб», «Халкъ доацадераша дынах пайда мишта эц», и. кх. дI.

Естественно - Iилман знанешта пропаганда еш, дына гIулакхашта духьал идейни къовсам лоаттабеш болча лекторашта - атеисташта юкъе бахача наха хьалхашка шоаш ешача дика чулоацам болча лекцешца белгалбоал Замай-Юртарча бархI шера школа хьехархо З. Нагаева, Мескетарча библиотека заведующи А. Хамбиева, Зандакъарча юкъерча школа директор Ш. Задаев, Аллероевски юрта Совета председатель Т. Эльбиева, Зандакъарча культура ЦIен заведующи И. И. Амаев, дуккха кхыбараш. Цар халданза эргайоахаш тоаю дына духьаларча пропаганда формаши методаши. Хьалхашка латта декхараш кхоачашдара тIаерзаяь атеистически пропаганда лелаяра бахьан долаш районера дIалаьннад догIа дехаш гул а лийя деш дола дуIаша ламазаши.

Парте XXIV съезда КПСС ЦК яьча Отчетни доклада тIа белгалдаьккхар, керда кхетам бола саг хьалкхевелга, ширача замах юхедисараш наьха сакхетам чура дIадоахилга, бIаьш шерашка Iомаяь оамалаши гIулакхаши хувцилга йIаьххача хана бе безаш болх хилар. Цудухьа советски наха атеистически кхетам балара даькъе къаьстта боккха бехктоккхам тIабож школашта.

Масала, хIара дешара шера, дешархошта кхетам балара кхыча наькъашта нийсса, Ножай-Юртарча 8 шера школа планашка увттаду атеистически кхетам балара дешаш а. Хьехархоша керда, къаьстта естественни темаех йола, материал шоаш хьехача хана кхетам болаш ювз . из атеизма дешашца, педагогически бакъ а деш пайда эц дешара дисциплинаех дешархошта дына духьалара кхетам балара.

Атеистически кхетам баларах дола дешаш юкъекхухь Iилмай лардаш Iомаеча хана, хIара дисциплинах лаьца еча занятешка, классе боацаши школе боацаши беча кхетама балха. Массехк масал доаладе безам ба са тайп-тайпарча дешара дисциплинаех лаьца еча занятешка тха школай хьехархоша атеистически заключенеш яра дешархой уйла тIа мишта ерзаю, факташкарен Iилман законашкарен цар шоаш выводаш яра новкъостал мишта ду хьахьоккхар.

Ялхой - Мехкарча юкъерча школа биологи хьехача З. С. Иванкинас атеистически кхетам балара биологе урокашка пайда эц дарвинизма разделах. Биологецарен геологецарен дог тешадеш йола факташ а кхувлаш Иванкинас дешархошта новкъостал ду Лаьттанiен цу тIарча вахарах шоаш хьахилара а дегIадахкара а цхьаккха тайна даьлагара низ ийша ца хиларах йола материалистически положени бокъонца кхетаяра. Мохк оагабари лаьттанна кIалхара вулканаш урагIъахари даьла болх ба, дала наха тIатесса бала ба, йоах массе дыно, цудухьа мохк агарах нах лорабелахь яхаш далла ламазаш ду. Цу явленей естественни закономерни маIан хьахьокх геологе, лаьттан чкъор хувцадалара законаш хьаделл, цудухьа гаьна яц мохк оагабаро деча зуламашта нах кIалхарбахар духьа из маца оагабергба цунна хьалхагIе а ховргдола ха. Iилман атеистически мировоззрене лардаши Iилма истории дика довзаш болча преподавателаша — Ножай-Юртарча юкъерча школерча В. В. Степановас, Хиди-Хуторерча юкъерча школерча С. Сусуркаева, Шуанински юкъерча школерча А. Хамидова шоаш хьехача предмета дешара материала тIара атта хьалох дешархошта дына духьалара уйла дег чу йоссаяра пайдана дола кхы дешаш а.

Дешархошта Iилма - атеистически кхетам балара дика пайда боалаш болх бу хьехархочо Мудракова Нина Петровнас 9-ча классе «Фосфор» яхача темах йолча химе урокаш тIа. Iилман ларда тIара Iомаю дешархошта из тема, Iилман ларда тIара дувц фосфора свойствах (температура 26 градус хилча фега металу из) дIакхетабу церковникаша шоай гIулакхa цунах пайда мишта ийбаьб, сигала гIолла лела цIераш я яхаш них кхера а беш. Сага гIулакха Iалам хувцар духьа толаме къовсам лоаттабеш хиларах масалаш а кхувлаш дешархошка дIахьокх цо Iилма ниа.

Бокъонца цунна духтIабахара экскурсе урокаш, кинофильма урокаш яьй, тайп-тайпара чулоацамаш дола диафильмаш хьийкхад. 51 кинофильм хьекхад, царех 2855 саго дакъа а лоацаш 44 сеанс урокаш тIеи 38 сеанс школера баьнначул тIехьагIеи. Iалама явленей (садоаллача хIамайи лаьттах тIайоалача хIамайи дунений) къайленаш хьагучайоахаш долча диафильмашка, кинофильмашка хьежаб. Масала: «Дин бийсен хувцадалар», «Лаьттан тIарча Iалама зонаш», «Растительни клетка», «Космосе бода никъ», «Выветриванис», «Вулканаш», «Лаьттан тIехен форма», «Iаламе хиво боаха го», дуккха кхыдола кинофильмаш, диаграммаш. Царга хьежачул тIехьагIа беседаш ю хьагайтача кинокартинай чулоацам бувцаш.

Школашка хIара бетта арахец «Атеист» яха газеташ, «Тамаш йоаца тамашаш» яхача темах лаьца химе сайренаш ю, атеистически темаех лаьца лекцеш еш: «Къемат ди долаш дий», «Керастен бусалбеи дынаш хьадалар», кинофильмаш хьувкх: «Космосе бода никъ», «Планетни система», «Малх мишта лоац», и. кх. дI.

Районе бахача наха юкъе беча культурно - кхетама балха центраш я района культура учреждениеш. Бахача наха юкъе Iилма-атеистически пропаганда еча хана общественни организацешца цхьана хул уж: беседаш ю, клубе а читальне а атеистически темаех лаьца ечаша лекцешта цар безам тIаоз, библиотекера книжкаш деша дог оттийт, художественни самодеятельноста тематически концерташ увттаделга, атеистически чулоацам болаш дола дувцараш художественно дешилга вIаштIехьдоах. Юртарча библиотекашка дуккха да Iилман атеизма дешаех дола литература, ди тIехь йоккхагIа хул цу темах йола библиотекай фонд.

Районе керда дIадоладеш дола хIара дика гIулакх, масала, саг йоалаяр - яхар комсомольски IаьдалагIа вIаштIехьдаккхар, 18 шу дизача кагийча нахаи мехкараштеи паспорташ дIалулга деэлар— уж дерригa хIамаш дувц «Маяк коммунизма» яхача районни газета тIа.

Б. ЭСХАНОВ,
КПСС Ножай-Юрта райкома пропагандаи агитацеи отдела заведующи.

ЛЕКЦИОННИ ПРОПАГАНДА ТЕМАТИКА ШЕРЪЕННАЙ

«Знание» яхача общества районни республикански организацей конференцеша даьча сонамаш тIа белгалдаьха кхоачамбоацараш дIадахара тIаберзабаь ба районни организаце беррига болх укх шера. КПСС райкомо, партийни комитеташа тха организаце балха халданза терко яро, цун балха юкъе боахамий, организацей, предприятей кулгалхошеи керттерча специалисташеи, хIаьта иштта юртарча интеллигенце чIоагIа дакъа лоацаш хиларо гIо даьд юххьанцарча организацейи районни организаце правленеи гIулакхаш тоаде, новкъостал даьд лекционни пропаганда шерагIа йоаржае, цун идейни Iилмани боарам лакхбе. Масала, нагахьа санна 1969 шера 1099 лекци йийша яле, 1970 шера 1865 йийшай уж, 1970 шера хьалхарча бIаь бетта 292 лекци йийшача метте, укх шера цу юкъа 656, е 358 лекци дуккхагIа йийшай.

1971 шера къаьстта дуккхагIа хиннай В. И. Ленина лергйоацача теоретически тIехьален деррига-дунен исторически лоархIама пропаганда яра, шин система юкъерча къовсама, дунен социалистически система, дунен коммунистически болхлойн болама цхьоагIо чIоагIъяра лоаттабеча къовсама дешашта хетаяь лекцеш. Шеръеннай конкретни экономика, Iилма-технически, юртбоахама, естественно-Iилман знаней проблемаех лаьца ешача лекцей тематика.

Конференцеш хиннчул тIехьагIарча хана лекционни пропаганда шерагIа йоаржаярца, цхьана дикка айбеннаб цун идейно-теоретически боарам а. Общества членашта 60 саг тIаккхийттав. Царна юкъе ба совхозий директораш, предприятейи учреждениейи кулгалхой, юртбоахама специалисташ, хьехархой, лораш, партийни советски органий болхлой.

Эргаьннай юххьанцарчеи районни организацеша беча идеологически балха формаш. ДуккхагIа хул ленински чтенеш, Iилма-теоретически конференцеш, хаттарийн жопийн сайренаш, къахьегамхой района кулгалхошца, производстве хьалха латтаращца вIашагIкхетараш. Лакхбеннаб халкъа экономически знаней университета Iилма-методически организационни боарам.

Деша багIаш 120 саг а волаш йолча университета кхаь факультето — «Горскнефть» НГДУ-рча «Промышленни предприяте экономика» (декан М. П. Вуец), «Надтеречный» «Знаменскийн» комсаш лелаеча совхозашкарча (деканаш М. Я. Надиеви М. А. Ахмедови) юкъерча звеной специалисташта новкъостал ду экономически знанеш Iомаяра. Тоалун боагIа Iилма-методически секцей болх, лекционни пропаганда идейно-Iилман боарам лакхбара даькъера цар лоархIам боккхагIа хиннаб. «Общественно-политически», «Промышленностен юртбоахамен экономика», «Юртбоахама», кхыча секцеша хан-ханнахьа заседанеш, лекторашца групповой консультацеш ю.

Бакъдар аьлча, цхьайолча секцей болх эсала латт. Заседанеш кIезига яьй, масала, кагирхой (председатель Ю. Х. Музаев), литератураи искусстваи, международникий секцеша.

ДIаяхача юкъагIа дикка чIоагIбеннаб президиума, правлене болх. Дика чакхйийннай лекционни пропаганда тоаярах, юххьанцарча организацей балха опыт дIа-юха эцарах, дикагIа болча лекторашта активисташтеи поощрени ярах дола дешаш дувцаш семинара - совещане хьисапе хинна правленеш. Цар юххьанцарча организацейи общества берригача членийи теркам тIаберзабаьб «Знание» яхача общества республикански организацеи КПСС райкомои хьалхашка оттадаь дешаши декхараши кхоачашдара.

Iилма - технически проблемаш коммунизм хьалъяра хьалдача декхарашца ювза, интернационализма идеяшта коллективай вахарца ювзаш пропаганда е гIийртай районни организаци ше чакхбоахача балха тIа, къамашта юкъерча дикача гIулакхашта пропаганда яра, национализмаи шовинизмаи гIулакхаш шо-шоай къамаш лакхагIа лоархIилга дIадаккхара уйла тIаахийтай. Лекцеш дуккхагIа йийшай дына духьаларча тематиках лаьца, цига вайнаьха кхалнах дуккхагIа юкъе-ва а кхерташ. Дика опыт Iоавьй Iилма-технически знанешта пропаганда яра даькъе. Опыт дIаюха ийелга вIаштIехьдаьккхад тха районеи лоаллахарча Наурски районеи предприятешта юкъе. Кханкарча станашка араяьхай «Тахан хьалха малав?» яха молние листокаш. Района доиркай, хий декхарий, жа лоргарий, механизаторий балха анализ еш араяьхай типографски листокаш - молнеш.

ДуккхагIа болча лекторашка хьалхагIе а кийчъяь хиннай шоаш ергйолча выступленей, лекцей, тезисий текстащ.

Районни организаце нийса кулгалдеш хилар бахьан долаш [illegible] инициативеи айенна, творчески коллективаша санна болх беш я «Горскнефть» НГДУ, комсаш лелаеча «Надтеречный», «Знаменский», «Новогорский», «Озерный» совхозий Гвардейский, Надтеречнии юкъерча школай юххьанцара организацеш.

Цунца цхьана белгалдаккханза даргдац организаце балха тIа кхоачамбоацараш хилар а. Масала, хIанз а лерттIа вIаштехьбаккханза ба «Гвардейский», «Минеральный» совхозий, «Сельхозтехника» райобъединене, ПМК-2 юххьанцарча организацей болх. Цхьадолча боахамий кулгалхоша, партийни организацей секретараша къахьегамхошца лоацца беседа ярах кхоачам бу, корта а болаш хьайийцача дешах лаьца дийза къамаьл деш лекци нагахьа мара хилац. Лекционни пропаганда кIезига юкъеоз ВЛКСМ райком, культура отдел.

Шоай образовани эсала хилар бахьан долаш дуккхача клубий болхлоша клубашка лекцеш шоаш ца ешарал совгIа, моттигера лектораш а тIаозац. ВIалла мегарг а йоацаш эсала я кагирхоштеи комсомольцаштеи юкъе патриотически, кагирхой темаех лаьца лекцеш ешара даькъера ВЛКСМ райкома инициатива. Цудухьа кIезига ба района комсомольски активацара лектораш а.

Дына духьалара пропаганда еча кIезига дакъа лоац района педагогаша а хьехархоша а.

М. МУСТРИГОВ,
«Знание» общества Надтеречни районни организаце бехктокхаме секретарь.

Ялх бетта план кхоачашъяьй

ИйслагIча пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра яхье яьннача Малгобекски бурув тохара балхий управлене бригадашта юкъе хьалха латт бурувдетта мастер нов. Тюпиков керте латта бригада. № 912 йолча скважинана 4500 метр кIоарга бурув тоха дезаш я из. ХIанзлехьа 2501 метр кIоарга бурув Iочу а дохийташ ялх бетта задани кхоачашъяьй бригада.

Укх шера къаьстта дика къахьег «Горскнефть» НГДУ шолагIча районни инженерно-диспетчерски служба мехкдаьттахоша. Мехкдаьтта даккхара ях шера плани газ яккхара задании кхоачашъеча а графикал хьалха латт уж. Ер шу доладелча дена цар планал совгIа даьккхад 5154 тонн «Iаьржа дошуви» ялх миллион гаргга кубически метр гази. Хьинаре къахьег цига М. И. Жуковский, С. А. Бычков керте латтача бригадаша.

Л. МОИСЕЕВ.

Хургвола говзанч

Атта бац болхлочун професси Iомаеш боаккха хьалхара гIа. ХIаьта хьона уллув тешаме, хьо нийсача новкъа ваккха ховргдолаш вола новкъост хилча шеко, кхерам тIехьашка боал.

Иштта хилар Арапханов Русланаца а. Назранерча № 14 йолча профтехучилище токара говзал Iомаеш ва из. Ца халдаш цунна станока тIа болх мишта бе беза, инструмент бе малагIча тайпара еллача аттагIа да яхаш дIахьехаш ва селхан цу училище из санна дешархо хинна Арсельгов Йоакъап.

— ДIаьннар сиха дIаэцаш, дика кхеташ ва Руслан, — йоах цо.

Руслан кхетаргволаш ва, хIана аьлча шин хургйола професси хIанзлехьа а езаеннай цунна. «Электроинструмент» яхача укхазарча завода коллектива юкъе бокъонца кийч а венна ваха гIерт из. Хов Руслана цу завода цехашка хIара шера Iилманца дувзаденна хувцамаш хулилга, укхаза хьайоагIа оборудовани, станокаш, автоматаш дуккха чоалханегIа йолга. Цар тIа болх беш вола саг а хила веза шин знанеш совйоахаш, лакха кхетам болаш.

Цудухьа училище дешарах а тоъам ца хулаш сайрийнарча школе ух Руслан. Укх шера цхьайтталагIча классе дIачуваьннав из. Дикеи тIехдикеи мара оценка яц цун цхьаина а предметах. Иштта дика деш цо училище а. Лакха говзал йола специалист цох хургхиларах шеко яц.

М. ЗАНГИЕВ.

МУРМАНСК. Пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяр духьа социалистически яхь йоаржаяра тIахьехам беш московски предприятей производственни коллективаша дIададаь гIулакх раьза хинна хьаллаьцад Мурмански кемаш тоадеча завода болхлошеи специалисташеи. Пхе бетта планови заданеш дерригача хьоккхамашта тIеххкхоачашъяьй. ДаьрхIача ханал дуккха хьалхагIа тоа а даь арадаьккхад массеха кема.

Яхье хьалха латт бригадираш коммунистически къахьегама ударникаш В. Щетинини В. Середаи керте латта комплексно-докови участкерча слесарий коллектив.

Сурта тIа: кемаш тоадеча хьалха латтараш (аьрдехьара аьттехьа): П. Краснов, Ю. Бурков, В. Щетинин, В. Середа, В. Метелев.

С. МАЙСТЕРМАНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Кердадарех пайда баьннаб

Ховш ма дарра жа ларгара компани бехктокхаме а балха низ дукха безаш а я. ХIара шера из ха тIаккхьачча хала лел района боахамий кулгалхой цу гIулакха эща беррига болхлой вIашагIтоха гIерташ.

ЧIоагIа теркам тIабахийта цу гIулакха уйла еш ба Шелковской района «Коминтерн» колхоза кулгалхой. Юххера цар лаьрхIад Ставропольски жении гаьзарийи института опыт балха юкъейоалае. МаIан фу долаш я из опыт, мишта вIаштIехьбоаккх цу тайпара беш бола болх?

Юххьанца белгалле деза цу гIулакхо колхоза дикка пайда лургболга, жа лоргарий балха хьалаш тоадергдолга.

Хьалха санна болх беш хилча укхаза эшаргбац тха дIаккхухьараш, тха хьерчадераш. ХIаьта хIанз уж укхаза эшаш бац.

...ДIаьхха сийрда отар. Цу чу латт дIаьхха, лоха истол. Цу истола кIал гIолла дIайолаш я ленточни транспортер. Ше лоргача устагIанна тIера хьадоаккхa тха цу транспортера тIа ду жа лоргачо. Цу транспортеро из классировщицаш йолча кхаччалца дIахьу. Транспортеро вIаштIехьдалийтад хьалха из болх беш хинна массехк саг мукъаваккха.

Цхьаькха цхьа хIама а эрга даьккхад укхаза. Болх беш волча хIара жа лоргача сага тIехьа ларга деза жа чулоахкаш оагалгаш даьд, хIара оагалга чу 40 устагIа чубода. Ше лерга устагIа оагалга чу дIачу а хийце, аргIанара устагIа истола тIа боаккх жа лоргачо. Хьалха санна из болх беш хилча цу гIулакха лаьрхIа нах латта безаргбац. Цхьаькха цхьа дика хIама а даьннад цу оагалгех. ХьалхагIа массане а лерга жа цхьана хулар, нийсъенна брак малагIчо яьй хацар. ХIаьта хIанз из тахка атта да хIерана лерга устагIа цун шин оагалга чу хул. Балха юкъе нийслуш йола брак хьан хилийтай гуш да. Дувцилга йоацаш пайда баьннаб колхоза цу кердадарех, уж бахьан долаш 20 совгIа саг мукъаваьннав жа лоргачара.

Къахьегама овсарле лакха йолаш болх бу укхаза. Колхозо тIанийца социалистически декхараш кхоачашдара хIама кходац болхлоша. Жа лоргарашта юкъе лелача социалистически яхье ца халдаш хьалха латт Эльмурзаев Рамзан, хIара денна 90 — 100 устагIа лорг цо нормагIа 27 устагIа мара боацача. 70—80 устагIа лорг Мирзаев ИбрахIима, Гайрбеков Меде, Баранов Ивана, кхыбараша.

Колхоза беррига ларга безар 32 эзар устагIа ба, хIанзле лергар — 25 эзар. ХIара устагIанна тIера 5,5 килограмм тха доаккх юккъера лаьрхIача.

Белгалде деза «Коминтерн» колхозо укх шера жа лоргаш Iоаяь опыт 1972 шера района берригача боахамашка балха юкъейоалаергйолга.

П. ДЕМЧЕНКО,
Шелковской района юртбоахама управлене керттера зоотехник.

ХЬАЛХАРА ХЬУВКЪАМ БАХЬАН

Ачхой-Мартана района «Орджоникидзевский» совхозе хьинаре къахьегаш я йоккха барттайна коллектив. Из дика хьагойт лоацацача хана цу коллективо еррига юртбоахама культурай хьувкъам айбара чакхйоахача агротехнически мероприятеша. Иштта сомий беIшамашта зе деча садоахкача хIамашта духьала молхаш техар. Массехказа чакхъаьккхай культиваци, лаьтта кIаьддеш дисковани яьй.

Хьинар кхо ца деш къахьег баьцадаараш леладечар а. БIарг ма кхоачча ядача баьцадаарий бешамашка гуш да нийсец оасарах цIенеи дола хохий, нарсий, помидорий, кабуца мугIараш.

Къаьстта дика къахьег цхьоалагIчеи шоллагIчеи баьцадаараш леладеча бригадаша. Шоаш лелладеча кхашка баьцадаараштa шоззлагIа оасар даь баьннаб уж. РСФСР, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советашка деча хоржамий сийна шерра яхь яьржаяр бригадашта юкъе. Хьалха латт Муталипова Зурас кулгалду бригада. Къаьстта дика къахьег цу бригадерча Мальсагова Аблата, Шовхалова Сепис, Хажимурадова Аннас, кхычар. Шоай смени нормаш юкъера лаьрхIача 140—160 процент кхоачашъю цар.

Укх деношка чуэца йолаяьй моша горох. Еррига а 290 гектара тIа я из. Бакъдар аьлча михашеи догIашеи Iойожаяь из комбайнаша цIена чуэцац. ХIаьта кхай тIа йиса горох чуэца новкъостал дара сомий баьцадаараш леладу бригадаш хьожайир укхаза. Шоайла яхье а баьнна хьинаре бу цар из болх.

Къаьстта дика къахьег Дакаева Сига, Эльбиева Сайхана, Тежуркаева Марема, кхычар. Эггара хьалха дIайийнача 50 гектарах 20 гектар моша горох чуийца яьннай. ХIаьта чуийна итташ тоннаш горох хIанзле СаIмашкерча консервни заводе дIаенна баьннаб боахама къахьегамхой.

А. ПАЦАРИГОВ.

ТIАГIЕРТТА ДЕШАШ ДАЬККХА ШУ

Дешара шу чакхдаьннад партийни, комсомольски, политически дешара системе а пропаганда массови формашка а.

Партийни дешара ерригача формашка, 1887 школе, семинаре, университете дешаш 44 эзар совгIа саг хиннав.

ДIадахача дешара шера башхало я юххьанцарча звене деша багIараш дикка кIезигбеннеи юкъерчеи лакхерчеи звене деша багIараш дуккхагIа хиннеи хилар. Цо къаьгга хьахьокх деша багIарий идейно - теоретически боарам хIара шера лакхлуш хилар.

Дикка хувцабеннаб политически дешара чулоацам. ДIадахача дешара шера дешара ерригача звеньяшка къаьстта шерагIа Iомадаьд В. И. Ленина балхаш. Алхха къаьстта вIашагIъехкача 246 теоретически семинарашка марксизма - ленинизма классикий къаьстта-къаьста произведенеш Iомаеш 5 эзар совгIа саг хиннав. Къаьстта дика вIаштIехьдаьккхадар Г. М. Демиденко, В. Ф. Мищенко, М. Беляев, М. И. Ракова пропагандисташ а болаш йолча. №№ 3, 6, 19 йолча юкъерча школай теоретически семинарашка «Паччахьалкхеи революции» яха В. И. Ленина болх Iомабелга, МалгIабика района № 1 йолча юкъерча школа теоретически семинаре «Коммунизмерча» «левизна» бера лазар» яха В. И. Ленина болх Iомабелга.

Юххьанцарча политшколашка, марксизма - ленинизма лардий школашка, комсомольски политкружокашка керттера уйла тIаяхийтай сагагахьара новкъостал доацаш дешаш бараша литератураца шоаш болх бара.

ДIадахача дешара шера партийни комсомольскии дешара системе, массово - политически дешара тайп-тайпарча формашка экономически знанешта пропаганда яра чIоагIа уйла тIаяхийтай.

Юххьанцарча 300 политшколах 196 школе «Экономически знаней лардаш» яха курс юкъейихьаяр. 3-чеи 4-чеи шера дешаш 5,5 эзар совгIа саг а волаш йолча марксизма-ленинизма лардий 284 школе капитализмаи социализмаи политэкономи Iомаяьй. 117 теоретически семинаре 3760 коммунистои комсомольцои «Коммунизм хьалъяра хIанзарча этапера КПСС экономически политикеи из чакхъаккхар духьа лоаттабу къовсами», «Общественни производства эффективность лакхъяр — экономика дегIаахара юкъмоттигера проблема», яха а кхыйола а проблемаш Iомаяьй.

Массе шерашка дешар хьехача марксизма - ленинизма лардий школашка соахк «КПСС экономически проблемеи Iилма-технически революции» яха проблема Iомаяра 5—6 занятеи къоастаьяр. Ерригача звеньяшка кIоаргга Iомадаьд экономически дешаш. Хьехаш йолча темай материал ерригача Союза, республика, района вахарца санна иштта шоай коллективай вахарца а ювзаш Iомаяьй.

Масала, «Экономически знаней лардех» йола занятеш чулоацам дика болаш чакхйийннай Автотранспортни конторерча, «Малгобекнефть» НГДУ № 1 йолча районни инженерно - диспетчерски службера юххьанцарча политшколашка.

Нов. А. П. Чурилов пропагандист а волаш йолча Автотранспортни конторерча юххьанцарча политшколе дешаш КПСС членех 30 саг ва. Шоашта пропагандиста дувцачох дика кхет цу школе деша багIараш. Нов. Чурилов лаьрххIе кийчлора хIара занятена, деша багIараша аттагIеи дикагIеи кхетадергдолча тайпара, шоай районереи предприятереи масалаш я кхувлаш хьийхад цо халкъа боахама дешаш. Сакъердамеи чулоацам дика болаши яр укх темаех яь занятеш: «Социалистически экономикана доал дара даькъера керттера декхараш», «Социалистически производственни предприяти», кхыяраш. Цига пропагандисто кIоаргга баьшхаб дешай чулоацам, темай керттера положенеш дIаязъе йиш хилийтай деша багIарашка, собеседовани еча хана пайда эца мегаргболаш дола литература хьийхад.

Дешара массови формашка гIолла а хиннад республике экономически дешар. 1970 шера октябрь бетта дена болх бе йолаеннай 22 эзар совгIа саг чулоацаш йола 800 совгIа социалистически доал леладара ленински школаш. Цу школашка деша багIараш керттерча даькъе промышленни предприятешкара, гIишлонашъечара, транспортера, совхозашкара болхлой а хIаьта иштта колхозхой а ба. Къаьстта оттаяьча программагIа яьй школашка занятеш, экономика овлангара дешаш юкъе а лоацаш.

Социалистически доал леладара ленински школай балха итогаша хьахьекхар къахьегамхоша шерра экономически знанеш Iомаяра из форма чIоагIа пайдана хилар. Массаза а цу школай пропагандисташ хул предприятей кулгалхой, боахамий керттера специалисташ, участкай, сменай начальникаш, экономисташ. Цар шоай коллективай вахарца айхха ювзаш яьй занятеш.

Дуккхача факташка хьежача ховргда дуккхагIа йолча занятеех боккха пайда боалаш хилар.

Масала, Сунженски района ЦIеча Эскара цIерагIча колхоза № 1 йолча шурий - товарни фермерча (пропагандист ферма заведующи нов. М. С. Кумаритов) школе деша багIача доиркашта, Iаьсий леладерашта, доахнига хьежарашта хьалхагIа хайнадац ферме экономически хьоккхамаш сенах хьахулаш да, продукци яккхарга дIабода мах яхар фий. Цхьабакъда, школе уж дешаш Iомадаьчул тIехьагIа фермера экономически хьоккхамаш лаьхделар, тIаеттаяла яьлар йоахаш йола шура. Масала, 1970 шера ферма коллективо планал совгIа 461 тонн паччахьалкхенга шура а ехка. Из бахьан долаш закупочни маьхал совнагIа 44,5 эзар сом ийцад колхозо. Ферме хIара кхоабача IаттагIара яьккха шура 3063 килограмм хилар — из районе эггара лакхагIа бола хьоккхам ба. Районерча цу ферме мара рентабельно дац шура йоахилга. Из цхьа бахьан доацаш да, хIана аьлча бIарччача шера школе занятеш йолча хана цига теша багIараша колхоза экономистаца нов. Г. И. Чечица цхьана ма дарра кьестадаьд шура яккхарга дIадодар мел хул а совнагIа дIаухийтар кIезигдергдола наькъаш а.

Нохч - ГIалгIайчеи къахьегамхоша, дерригача советски халкъо а санна, чIоагIа дегаш айденнеи къоабалъеши тIаийцар республика партийни, профсоюзни, комсомольски организацей балха ларде йийша Советски Союза Коммунистически парте XXIV съезда исторически решенеш.

КПСС XXIV съезда материалаш кIоаргга Iомаяьй партийнии комсомольскии политически дешара ерригача а формашка а пропаганда массови формашка а, КПСС обкома политически дешара ЦIено оттаяьча къаьсттача методикагIа.

КПСС XXIV съезда решенешта пропаганда яри уж дIайовзийтари лоацацача ханара кампаний яц. Из йIаьххача ханна лаьрхIа а КПСС XXIV съездо хьалхашка оттадаь декхараш республикерча берригача къахьегамхоша кIоаргга Iомадара беча идеологически балха ерригача средстваех кхетамца пайда эцилга пропагандисташкара, агитаторашкара дIадехаш а я.

ДоагIар дизза дIадехаш, корта болаш, керттера декхар кхоачашдара хьехаш йола программни материал Iомаяра деша багIарашта новкъостал дара тIаерзаяь йолаш чакхъяьлар республике итогови занятеш. Цу цхьан ханна коммунистий политически дешара тIахьожам лоаттабараи уставо дIадехараш кхоачашдара, марксистско - ленински теори Iомаяра хьалхара цар бехктоккхам лакхбараи дика форма а хилар цунах.

Собеседованеш, теоретически конференцеши семинараши яра, экзаменаши зачеташи телара хьисапе чакхъяьннача итогови занятеша хьахьекхар. Деша багIача дуккхагIбарий идейно - теоретически боарам лакхбенна хилар, политически литератураца шоаш болх бе уж Iомабенна хилар, балха планаши конспекташи увттае царна ховлга.

Цунца цхьана белгалдаккханза даргдац, политически система вIашагIйоллара баьча балха тIа белггалара кхоачамбоацараш хинна а хилар, масала, дешар вIаштIехьдаккхара дешашта санна, иштта занятей чулоацамга диллача а. Деша багIараш боагI-боагIача тайпара дIанийсбанза, партийни организацеша цIенхаштта уйла а еш пропагандисташ хьахаржанза моттигаш хиннай. Шера керте занятеш тIехьайоахаши юкъагIосаши моттигаш нийсъеннай. Дуккхаза а телхаьй занятеш хьехара методика.

Занятеш яра лерттIа хьалаш вIаштIехьа ца доахаш а хиннай моттигаш. Кердача дешара шера уж белгалдаьха кхоачамбоацараш хулийтаргдоаца гIулакх де деза.

Л. ГУДАНТОВА,
КПСС обкома политически дешара ЦIен заведующе заместитель.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ХАЛКЪА ТIАХЬОЖАМА КОМИТЕТЕ

Республике унахцIено лораяра объекташ сихагIа хьалъе

Белгалдаьккхад, республике больницаш, поликлиникаш, аптекаш, унахцIено лораяра кхьйола объекташ тоъаш йоаццашехьа а, уж хьалъяра балхаш во делаш хилар, цу гIулакха дIахецаш йолча капитальни вложенеех цхьанна шера бизза пайда эцаш ца хилар. Масала, 1969 шера больницашни поликлиникашни хьалъяра дIахийцадар 636 эзар сом, цунах пайда ийцар 325 эзар сом, 51 процент мара дац. 1970 шера 393 эзар сом дIахийцад, хIаьта пайда ийцар 359 эзар сом, е 91 процент да. 1971 шера планагIа дIахийцад 977 эзар сом, цу дакъе хьалхарча биъ бетта — 231 эзар. 1971 шера 1 мае бокъонца пайда ийцар 123 эзар сом, е 52 процент да.

Къаьстта шортига, технически условеш а телхаеш, брак а еш хьалъю унахцIено лораяра объекташ Нохч - ГIалгIай гIишлошъеча Управлененеи «Ремстройтрестан» чуйоагIача гIишлошъяра организацеша.

Туберкулезни больница хьалъеча (генподрядчик Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча Управлене СМУ-6, заказчик — Грозненски горисполкома УКС). Из хьалъеш даьккхача ялх шера 2508 эзар сома сметни маьхах пайда ийцар 863,6 эзар сом, е 34,4 процент. мара дац. ГIирсаш хьалдеча къахьегам во вIаштIехьбаккхар. генеральни подрядчикаи субподрядни организацештеи юкъе боагIаш бола бувзам ца хилар, гIишлош хилийза яргIоацача технически сметни документацеца, материалашца а оборудованеца а Iалашъяра гIулакха юкъарчал доаццаш шийна тIалатта декхар кхоачашдара хьалхара заказчика — горисполкома УКС-а цхьаккха бехктокхам ца хеташ леладар бахьан долаш юкъагIийсара кхерам болаш я 1971 шера III квартале хьалъяь а яьккха болх бе йолаялийтара ха.

«Ремстройтресто» (управляющи нов. Уциев, керттера инженер нов. Сенцов) 1958 шера декабре дIаеннай Советски юртара больница, из бокъонца хьалъяь яьннайоацашехьа а. Моттигерча партийнни советскии организацеша, халкъа тIахьожама республиканскии районнии комитеташа из гIирс хьалбеш латтача хана а эксплуатаце дIабенначул тIехьагIа а «Ремстройтреста» кулгалхойни. Уциевеи Сенцовеи теркам тIабербзабаьбар гIишлон - монтажни балхаш эсала хилара. нормаши технически условеши телхаяь дукха моттигаш хилара. ХIаьта а, нн. Уциевеи Сенцовеи цунах е боагIаш йола вывод яьац, шоашка дIаяьхар теркал даьдац, хIаьта из бахьан долаш Советскерча больнице, из хьалъеча хана яь браки кхоачаш ца деш дисарашн лергIадоахаш латта хIанз 2,5 шу даьннад.

Треста чуйоагIача ремонтно - гIишлошъеча организацеша 1970 шера хьалъе юкъагIа йитай Веданарен СаьмуIашкарен аптекаш. Цу объекташка 35 эзар сома маьха де дезаш хинна балхаш шера 6,1 эзар сома маьха мара даьдац.

Укх шера а Наурски станицерча поликлиника котельни, СаьмуIашкара аптека, кхьйола объекташ хьалъяра хьахийцача ахчах пайда кIезига эц «Ремстройтресто». СаьмуIашкара аптека хьалъяра балхаш мишта лел хьежачул тIехьагIа цхьаккха саг коравонзар цига болх беш. Цу аптекана елла лард балхаш во дар бахьан долаш юха йолла езаш я. Укх шера апрель бетта «дика яьй» аьнна дIаийца Чаьчан - Ойлара аптека хIанз а болх беш яц кхоачашланза диса балхаш хилар а кущалахьара балхаш во дар а бахьан долаш.

ВIалла хьалъе йола а яьац Ножай-Юртара больница — «Чечингушводстрой» гIишлошъяра Управлене № 5 йолча ПМК-ас, Веданара больница — «Чечингсельстрой» треста а № 557 йолча ПМК-ас, Аршхера тубсанаторе дарбан - боахама корпус— «Чечингсельстрой» треста № 432 йолча ПМК-ас.

Баьча тохкамах гучадаьнначох, унахцIено лораяра объекташ хьалъяра Iаткъ ахча дуккхача объекташка дIа-юха а дийкъа лоаттадар. Царех дуккха яраш (гор .Грознера аптечни склад, Ассиновски станицера медсклад, кхыяраш) бокъонца хьалъяь яхара хьахийца ахча доацаш я СНиПУ-ГА-3-66 хьежжа оттаяь кхоачашъе езаш йола нормаш толха а еш, гIирсаш хьалдара оттаяь ханаш шоашта ховшшехьа а гаьнна тIехьара лерхIаш я.

Уж кхоачамбоацараш нийслу заказчикийн генподрядчикийн декхараш кхоачашдеш йолча организацей кулгалхошта унахцIено лораяра объекташ хьалъяра пачхьалкхен планаши заданеши кхоачашъяра хьалхара хIанз а шоаш бехктокхаме ца лоархIаш, уж объекташ башха сагота яц аьнна хетар, цу гIишлошта эшаш йола ресурсаш, оборудовани, технически сметни документаци Iалаш ца яр, гIирсаш дикен шоай ханнахьен хьалдаь дахара бизза тIахьожам ца лоаттаоар бахьан долаш.

ГIишлошъяра Управлене начальник н. Чудаков, «Ремстройтреста» управляющи нов. Уциев, «Чечингсельстрой» треста управляющи н. Исмаилов, «Чечингушводстрой» гIишлошъяра Управлене начальник н. Клюкин декхарийла баьб Комитето техкачул тIехьагIа гучадаьнна кхоачамбоацараш шоашта карарча гIишлошъеча организацей балха тIара дIадаха. УнахцIено лораяра объекташ хьалъяра дIахийцача капитальни вложенеех 1971 шера бизза пайда эцилга Iалашдеш йола мероприятеш чакхъяха.

Цу гIулакха лаьрийн цул тIехьагIа хьахиннарийн хьакъехьа Нохч - ГIалгIай АССР халкъа тIахьожама Комитетага хоам болба 1971 шера июлен декабрен.

УнахцIено лораяра объекташ хьалъяра планаши заданеши цIаккха а кхоачаш ца яр, кхоачашданза дуккха балхаш дисаи брак йолен Советскера районни больница а Чаьчан - Ойлара аптека а эксплуатаце дIаялар бахьан долаш строги выговор лойла «Ремстройтреста» управляющена нов. Н. И. Униевнен цу треста керттерча инженера нов. В. А. Сенцовнен.

Гор. Грозне туберкулезни больница комплекс хьалъеча заказчика декхараш кхоачашдара гIулакх бехктокхам ца хеташ леладарах, кхоачашданза диса балхаш долаш а брак а йола медтехника мастерской эксплуатаце дIаэцарах выговор йойла горисполкома УКС-а начальника нов. А. Г. Ильясовна.

БОЛХ ТОАБАРА ДЕ ДЕЗАРАШ

ИйслагIча пятилетка хьалхарча шера лакхара социалистически декхараш тIанйцад Нохч-ГIалгIай Росбакалея контора коллективо. Цо дукха балхаш ду вай республике бахача наха чIоагIа эшаш дола кхачан товараш Iалашдеш. Дукха тIадахь бахача наха денна чIоагIа дIанйдеш дола шекар, тух, кондитерски изделеш, чай, консерваш, дрожжаш, минеральни хиш, тхьамка изделеш, бакалейни товараш, цу даькъе кхачан сода, коартолий крахмал, кхыдола товараш. Уж Iалашдара задани дIаяхача пхе шера дикка тIехкхоачашйир контора болхлоша. Пятилетка планагIа тIанйцача социалистически декхарех лаьрхIачул совгIа республике бахача наха Iалашдир 13,5 миллион сома маьха кхачан товараш.

Укх тIеххьарча шерашка Заградино яхача станце хьалъяьй керда складской помещени, пхи эзар тони шекара лаьрхIа я из помещени. Заградино яхача станцера Росбакалея складе кхаччалца бодаш бола 1,5 километр дIоахал дола машенникъ билла боалаш латт. Ер кхоалагIа шу да № 131 йолча гIишлон-монтажни поезда гIишлошъераша из машенникъ буллаш латта. ХIанз кастта билла баргба из. ХIаьта машенашца шекар, тух дIа-юха кхухьаш хьалхагIа хулаш хинна зенаш хургдац хIанзчул тIехьагIа. ДIаяхача пятилеткагIа хьал а яь болх бе йолаялийтай шекаран тухан фасовка яра йола ши предприяти.

Лакхе вай йиийца хьалъяь яьнна складской помещени дукха кхоачамбоацараш долаш я. Из бахьан долаш боагIача тайпара цох пайда эца вIаштIехьдалац. Складе йIайха е шийла хул, вентиляторни устройстваши, йIовхала системеи йоацаш я цига. Цун бахьан да котельни хьадъечара балхаш чакхдаьнна ца хилар, холодильни камераш болх беш ца хилар. Уж кхоачамбоацараш сихха дIадахар тIадожадаьдар лургI а соахк а РСФСР торговле Министерства «Югторгстрой» коллективана, хIаьта я хIанзалца уж балхаш чакхдаьхадац цо.

Тха оптови товарооборота хьокхамаш дика да, дIаяхача пятилеткагIа массехказа социалистически яхье хьалхара моттиг яккхарах белгала яьккхар тха контора коллектив. Тха къахьегама толамаш кхы а дикагIа хила йиш йолаш дар, нагахь санна лакхе дийца кхоачамбоацараш тха балха тIа нийсденнадецаре, эшшача боарамагIа автотранспорт хиннаьларе, республикерча торгови организацеша централизованни хьисапе товараш хьакхухьаре.

Белгалдаккха дезаш да 1968 шера денз тхона хьахьежаеча автомашенашта вIалла а транспорт тIакхийтта ца хилар, цхьабакъда цу шерашка товарооборота боарам 40 процент лакхбеннаб, аьлча 21 миллион сома маьха лакхбеннаб из. Боккха лоархIам болаш гIулакх да мухь тIера Iоца боассабар е ханнахьа мухь тIа ца боттар бахьан долаш вагонаша сеца латташ ха йоаккхаргйоацаш гIулакх вIаштIехьдаккхар. Уж гIулакхаш нийсдалар бахьан долаш дуккха ха йоаккх вагонаша сеца латташ. Дуккха мухьаш хьайдеча предприятеша, цу даькъе Росбакалея контора дукха грузчикаш лелабу, уж берригаш а хIана бац аьнна хьалхарча сменагIа болх беш ба, уж грузчикаш а царна луча алапе фонд а машеннаькъахошка дIа а енна кхаь сменагIа вагонашца мухь тIаботтареи тIера Iобахареи болх вIаштIехьбаьккхача дикка тоалургбар из болх. Массехказа из дика гIулакх дIадоладаьд Грознерча станце болхлоша, хIаьта а из гIулакх чакх ца доаккхаш битаб цар из болх. Цу гIулакха дукха сагота бац Къилбаседа - Кавказа машеннаькъа Грозненски отделене кулгалхой.

Боккха лоархIам болаш гIулакх да туха ресурсех бизза пайда эцилгеи цар остаткаш торгови организацешка оттаьча норматившка кхачийтари. Цхьабакъда дIадахача шера республика остаткаш оттаьча нормативашка ца кхачийтарал совгIа хьахийцача фондах а пайда эцанзар; ерригга республика хьайийцача пайда ца эцаш дисар 353 тонн тух.

Укх шера кхы а вогIа латт из гIулакх. Духхьал хьалхарча биъ бетта пайда ца эцаш йиса фонд 350 тонн я. Туха фондах бизза пайда ца эцар бахьан долаш Грозненски солефасовочни предприяте 600 тонн тух Iайнад, фасовочни тух дIаоттаде моттиг яц, цига болх беш бола болхлой дIа-юха хьовза моттиг йоацаш готта я. Из гIулакх иштта латташехьа Гудермесски горсмешторгагара (директор нов. Фидаров), Грозненски машеннаькъа станце орс-гара (начальник нов. Ященко) дIанккхача кхыча торгови организацей кулгалхоша тайптайпара бахьанаш а уттадеш туха фондех пайда нйбац, 225 ден йола запасаш Iалашъяц, из бахьан долаш Грозненски солефасовочни предприяте болх лергтIа дIабодац.

Уж кхоачамбоацараш дIа а доахаш КПСС XXIV съезда решенешка хьежжа ший болх эргабаьккха тоабе лерхI Росбакалея Нохч - ГIалгIай контора коллективо. Ударни къахьегаргда массайолча участкашка, лакхъергья хIара участкера производства культура, тохкаргья товарооборот совъяккхара йола резерваш, обращене издержкаш лохъергья, чIоагIъергья къахьегама дисциплина.

С. КАЗАЛИЕВ,
РСФСР торговле Министерства Росбакалея Нохч-ГIалгIай контора управляюще заместитель.

АХ ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Шера план ханал хьалха кхоачашъяра къахьегама вахте эттача А. Шерипова цIерагIча Грозненски нефтемаслозавода установкашта юкъе денгара денга дукхагIа хул мехкдаьтта продукци арахецара ах шера план кхоачашъяь коллективаш. Заводе эггара хьалха, 20-ча июне, ялх бетта план кхоачашъяьй Т. Б. Легковскаяси, А. Л. Бегляровен кулгалдеча установкай технологаша. Планал совгIа цар арахеца лерхI эзараш тоннаш мехкдаьтта продукци. Иштта дика къахьегаш я В. Д. Кузмини В. С. Мисини керте латтача установкай коллективаш. 22-ча июне денз тIабоагIача бетта чотах продукци арахецаш ба уж.

В. ГОРБАЧЕВА.

* * *

Грозненски бурувтохара балхий управлнена чуйоагIача районни инженерно - диспетчерски службай коллективашта юкъе хьалха латт Горагорскерча РИДС-а коллектив. Шин декадагIа бурувтохара бетта план 80 процент кхоачашъяьй цо. Цига белгалъяьнна дика къахьегаш я хIанзлехьа ах шера заданел совгIа 130 гаргга метр бурув теха йола бурувдетта мастер И. М. Приймак керте латта бригада. Бурувтохарга дIабода мах лохбарах, химически реагенташ кхоярах укх шера бIаь эзар гаргга сом пайда баьб пачхьалкхенна. Ялх бетта заданел совгIа хIанзлехьа 42 метр бурув а тохаш пачхьалкхенна 60 эзар совгIа сом кходаьд А. Кулаева кулгалдеча № 70 йолча скважина коллективо а.

Э. МАРЧЕНКО,
тха штате йоаца корр.

НОАНОЙ-ТУРПАЛАШ

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо 1971 шера 17 июнерча Укхвазаца «Мать-героиня» яха ордени СССР Лакхехьарча Совета Президиума Грамотеи дIакара а луш, «Мать-героиня» яха сийлахь цIи еннай итт а кхы дуккагIа а бераш даьчеи хьалкхедаьчеи ноаношта цу даькъе Нохч-ГIалгIай АССР-с.

Абубакарова Исмейлий Заринна — цIен нанна, Наьсарен района Экажкъонгий-Юрт.

Акьядова Кабена — цIен нанна, Гудермесски района Суворов-Юрт.

Асхабова Iаддалий Айната — болхлочоа, город Грозный.

Аушева Марзабика Зайнена — цIен нанна, город Грозный.

Бачакова Маликана — Кирова цIерагIча колхоза колхозницана, Ведана район.

Габарова Сайд - Iале IайнаIийна — болхлочоа, город Грозный.

Газикова Солебика Найбайна— цIен нанна, Наьсарен района ТIой-Юрт.

Гануева Кужана — цIен нанна, Гудермесски района поселок Джалка.

Демильханова Совдата — цIен нанна, Шаьла района Чир-Юрт.

Демильханова Хамсата — цIен нанна, город Грозный.

Докуева Лидайна — цIен нанна, Шаьла района Овтарой-Юрт.

Ибрагимова Совдата — болхлочоа, Урус-Мартана район.

Исрапилова АсмаIана — цIен. нанна, город Грозный.

Коригова Жабраила Аьсета — цIен нанна, МалгIабика района СоагIапче.

Леймоева Оврций Мовлена — цIен нанна, Наьсарен района Наьсар-Керте.

Марзиева РаIсий Тамарена — цIен нанна, город Грозный.

Мартазанова Элбузара Лизайна — цIен нанна, МалгIабика района Керда Редант.

Мархиева Iисий Тамарена — цIен нанна, Наьсарен района Дошалкъий-Юрт.

Матаева Камисана — цIен нанна, Гудермесски района Новогрозненски поселок.

Местоева Дужий Совдата — цIен нанна, Наьсарен района БурокIалхе.

Мовсарова Пайдата — цIен нанна, город Грозный.

Мурзабекова Iаьлий Ханена — цIен нанна, Наьсарен района Пхьилекъонгий-Юрт.

Оздоева Хамарзий Фадимана— цIен нанна, Сунженски района Первомайское яха юрт.

Саидова Маридана — цIен нанна, город Гудермес.

Точиева Исраьила Мадната — цIен нанна, Сунженски района Первомайское яха юрт.

Умарова Кужана — цIен нанна, Шаьла района Шаьла юрт.

Цухаева Хадижата — цIен нанна, Гудермесски района Суворов-Юрт.

Шахгириева Зурана — цIен нанна, Шаьла района Сержен-Юрт.

Эдельгериева Арпата — цIен нанна, Гудермесски района Кошкельды Юрт.

* * *

Батаева Чевкана — цIен нанна, Сунженски района Серноводск яха юрт.

Булгучева Махьмада Тамарена — болхлочоа, город Грозный.

Дахкильгова Жамарзий Тайхьанта — цIен нанна, Наьсарен района Долакха-Юрт.

Измайлова Эдилгире Маддяна — цIен нанна, город Назрань.

Магомедхаджиева Эхапата — цIен нанна, Ножай-Юрта района Сесана юрт.

Начаева Паламата — цIен нанна, Ножай-Юрта района Гордали яха юрт.

Угурчиева Яхьяй Тамарена — цIен нанна, Наьсарен района Экажкъонгий-Юрт.

Умарова ИсмаIалий Iайшета — цIен нанна, Наьсарен района Дошалкъий-Юрт.

Харсиева СаIада Марияна — болхлочоа, город Назрань.

Чупалаева Хаврана — Кирова цIерагIча колхоза колхозхочоа, Советски район.

Юсупова Асмарта — цIен нанна, Ножай-Юрта района Шуани Юрт.

ДЕ ЛЕРХIАР МАССАЗА А ГУШ

Шерра зианеш, фактшта анализ е хар практически болх беш даьхача шераша лу. Из долла хIама шийх доаллаш я МВД йоккхагIйола следователь милице капитан Инна Алексеевна Петрова.

Из масса хана а бIубенна йода лаьрхIар кхоачашдарга. Цхьа бакъда, следствеца шаблонаш, цхьа хаьлда оттаяь рецепташ яц. Из-м кхетадеш а да. Зуламаш дераш нах ба, хIаьта бокъонца пхьатарра бола нах, ховш ма дарра, хулаш бац, цудухьа яц цхьан тайпара дола зуламаш хьахьокхаргдолаш йола цхьатарра способаш а. Ер да Инна Алексеевнас дукхха низ а ха а дIатийшача дешаех цаI.

Вахидов яхаш, вахаши болх беши хаьда моттиг а йоацаш вола цхьа саг лаьцав мехкдаьтта института общежитера наьха хIамаш лочкъаяь воагIачара. Уголовни дош Петровайга дIаденнад. Эггара хьалхара лодкъам ийцачул тIехьагIа зуламхочо цхьадола хIамаш ма дарра дувцаш ца хилар гучаданнад Инча Алексеевнана. Ше даьча зуламах дараш-м дерригаш а хьадийцад цо, цхьабакъда, «Духхьашха даь къоал дий из?» аьнна шийга хаьттача, цIаьхха веха а веха, следователа бIарахьежав. тIаккха корта Iочу а белла аьннад: — «Духхьашха даь да». Цун дехача къамаьлах Инна Алексеевнас кхетадаьд, шийна хьалхашка вагIар тоъал опыт йола зуламхо хилар а тахан цунгара хIама дохьалургдоацилга а.

Вахидов дIавигачул тIехьагIа, общежите хьалхагIа хIамаш лечкъаяь хинна гучаяханза йиса массехк моттиг тахка а техка, вывод яьй Инна Алексеевнас, уж лечкъораш даьр а из мара кхы саг ца хиларах. Цудухьа тIехьагIа лодкъамаш эцача хана цу лочкъорий хьакъехьа доладаьд цо къамаьл. Къарвала ца тугаш дукха ха яьккхачул тIехьагIа, юххера а, дерий даьд зуламхочо. Мехкдаьтта института спортивни залереи кердача общежитереи ше лочкъаяь йихьа ерригга хIамаш Iодагаръяьй цо. Иштта, кхоккхе а зулама хьалххагIе анализ яр а лодкъам нийса эца хар а бахьан долаш кхы а хьагучаьхкай шозза лочкъаяь хинна хIамаш.

Инна Алексеевнас дукха къахьийгар Грозненски берий полиомилитни санаторе керттерча лоро бухгалтерацеи кассирацеи барта а ваха массехк шера пачхьалкхен рузкъа лечкъадеш даь зулам хьагучадоаккхаш. Балха боацача нах алапеш а яздеш дукха ахча диад цар. Массехк бетта лаьттай из следстви. Юххера а, уж нах бехке хилар дIахьекхад.

Милице капитана Петровас толаме техка чакхдаьхача итташ долча уголовни дешаех шиъ мара дац вай дувцараш. Бакъдар аьлча, зуламхой суда хьалхашка дIаоттабара бизза кхоачам болаш дар цу шинна гIулакхах следствена хьалхарча деношка гучадаьннар. а. Уж шоашта теха суд йоаккхаш боахкаш а хургбар. Цхьабакъда царца дакъа лоацаш хиннараш цхьа бахьан човха а баь кIалхарбаьнна хургбар, хIаьта зуламхоша даь дерригга зулам суда ховш а хургдацар. ХIаьта следователо, цунга хьежжа, из хала долаш садуаргдар, опыт йолча мастеро ший теркам ца хиларах брак йола оатхал ОТК-ага дIачуеннача хаца ший садуаш санна.

Ше мел дер цIена, нийса дегIерташ я милице капитан Петрова, хIаьта аттеи сатийнеи боашача балха тIа цо чIоагIа новкъостал а ду капитана гIалат ца далийта.

М. ЛЫКОВ,
милице майор.

Сомале экономика дегIайоалаяра гIулакха боккхача лоархIаме да Советски Союзаца цхьана экономически, технически, культурни гIулакхаш леладар. Советски технически специалистий новкъосталца мехка хьалъяьй школаши госпиталаши, хьал а яь болх беш я мехка къилбаседехьарча Берберера хIанзара форда порт.

Сурта тIа: Бербера портера советски лоцман В. Симонов ше Iомаваьча Ахьмадаца Абдулкадираца (аьрдехьа). Опытни специалист а хинна дIаэттав Ахьмад, доккхий океански кемаш кхувл цо порте.

А. РАЧКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ЮРТБОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОШТА

«Хьайбаш леладара промышленни база» яхаш я укх шера июнь бетта арайоалача «Сельские зори» журнала алхлагIча номера передовая статья. Къилбаседа Кавказерчеи Центральни Iаьржача лаьтташкарчеи колхозашкеи совхозашкеи хьайбаш леладара концентрация специализации елга дегIадоваладарах масалаш доаладу цу статья тIа. Цул совгIа хьахьокх дулх, шура, фуаш, кхьйола хьайбай продукци йоаккхилга промышленни ларда тIа яккхар мел лоархIаме да а.

«Парте белгалдаьр — кхоачашдаь хургда» яхача рубрикана кIал кепатеха я РСФСР юртбоахама министра Л. Флорентьева язъяь, «Хьоанал лакх а еш, лаьтта кходе» яха статья. Уйла тIайохийташ язду статья авторо Къилбаседа Кавказа районашка лаьтта лордара юкъейоалае езача системах.

КПСС Ростовски областа обкома секретара И. Бондаренко ше язъяьча «Дерригача халкъа гIулакх» яхача статья тIа юртбоахама областа промышленни предприятеша, дешара заведенеца, Iилман учрежденеша шефство лелаяра опыт ювц.

КIоарга чулоацам болаш я «Йол кийчъеча потока тIа» яха Дагестанерча юртбоахама Iилматохкама института лабораторе заведующе юртбоахама Iилма кандидата Р. Трудиван агронома Д. Магомедован язъяь статья. Дукхача шерашка тIаювла баьцаш чуэцарца практиках, йол Iалашъеча эшаш йолча механизмаех дувц цар шоай статья тIа.

Сомий бешамаш лелаерий теркам тIаувзаргба «Хий диллара эффективни хьисап» яхача статьяс. Из язъяьраш ба Дагестански АССР «Ахтынский» совхоза агроном С. Садыхови технически Iилма кандидат Б. Песоцкийи. Цу тIа дувц совхоза сомий бешамашка хий диллара йолча опытах, тайптайпарча хьисапе хий дуллаш хий диллара режимах, кхыдараш.

Сомийн комсийн бешамаш лелаерашта «Селонии консультацей уголок» яхача рубрика кIал кепа теха материалий йоккха подборка я. Цига кепа теха материалаш йийшача ховргда кхорий фашкарга, мильдью яхача лазара, сомийн комсийн бешамашта ае деча кхыча садоахкача хIамашта. лазарашта духьал мишта къовсам лоаттабе беза.

Сакъердам болаш я журнала тIа механизаторашта, кхаш леладерашта, хьайбаш леладерашта новкъостала кепа теха кхьйола материалаш а.

Июньски номера «Сельские зори» журнала гIа кепа теха материалаш уйла гIаяхийта еша могаю эаха.

С. ЧЕРВОНЫЙ,
«Сельские зори» журнала редактор.

ПАРТЕ РЕЗЕРВА ЙОАКХО ЕШ

КОМСОМОЛЕ БОЛХ БЕЧА КОММУНИСТИЙ ГОРОДСКОЙ СОВЕЩАНЕРА

Укх деношка КПСС Грозненски горкоме совещани хилар комсомоле болх беш болча коммунистий. КПСС XXIV съезда решенеша дувзаденна царна хьалхашка латта декхараш дийцар цига.

Совещане дакъа лаьцараша белгалдаьккхар, комсомола деш дола кулгал города партийни организацеша дикха гоадаь хилар. Комсомольски организацей балхах дола дешаш каст-каста дувц парте горкомеи райкомийи бюро заседанешка, пленумашка, юххьанцарча партийни организацешка. Укх шера март бетта КПСС Грозненски горкома пленуме дийцар «Комсомола ду кулгал тоадара даькъе города партийни организацешта хьалхашка латтача декхарий хьакъехьара» дош.

Совещане дакъа лоацаш хиннарех дуккхачар дийцар цу пленумо баь сонам мишта кхоачашбу. Белгала аьлча, КПСС Заводской райкома хьалхарча секретара Н. Ф. Осипенкос аьлар.

— Комсомола партийни кулгалдарах дола дешаш цкъа санна дуккхаза а дийцад парте райкома бюрошка, партийни организацей секретарий семинарашка. ХIанз дувца оттадаь «Комсомола партийни кулгалдареи кагирхошта юкъе беш бола кхетама болх парте XXIV съезда решенешка хьежжа тоабара де дезарийн хьакъехьара» дош а долаш КПСС райкома пленум я гулъе кийчъеш. Пленум кийчъяра юкъеззаб райкома членаши членалла кандидаташи, партийни активах дикка доккха дакъа. Районерча 50 совгIча партийни организаце болх техкаб. Шеко йоацаш цу пленумо новкъостал дергда комсомольски болх цун ерригача звеньяшка тоабара.

Совещане белгалъяьккхар укх тайпара факт а. Укх тIеххьарча хана дикка йоккхагIа хиннай комсомолера партийни ядро. Масале, нагахьа санна 1969 шера комсомоле болх беш парте членехи кандидатехи 340 саг хиннавале, хIанз 550 совгIа саг ва. Комсомольски организацешта кулгалдара юкъеззаб политически грамотни, инициатива йолаш, кагирхошта юкъе лархIа а боагIаш лоархIаш бола, хIаьта керттердар — кагирхошца беш бола болх дукхабезаш бола коммунисташ. Совещане цIераш яьхар, из лоархIаме политически гIулакх сийленца кхоачашдеш болча дуккхача партийни активистий. Царца юкъе ва вагонни депо комсомольски организаце секретарь, технически отдела инженер Айдинов Николай; «Красный молот» завода слесарь, № 2 йолча цеха комсорг Эдисултанов ХIарон; юххьанцарча комсомольски организаце секретарь, ВЛКСМ Грозненски горкома пленума член Зинаида Доллова; «Гипрогрознефта» воккхагIвола инженер, комсомола комитета секретарь Ефиян Михаил, дуккха кхыбараш.

Комсомола деш дола кулгал тоадаро, комсомольски кадраш хьахаржареи балхаш тIа дIанийсъяреи теркам чIоагIагIа баро йиш хилийтай комсомольски болх айбе. Цу хьакъехьа дийцар совещане комсомола Ленински райкома хьалхарча секретара Мареченков Юре, «НИПИнефтехимавтомат» ВЛКСМ комитета секретара Ю. П. Юрьева, электромеханически завода комсомольски политически дешара сета пропагандиста А. Д. Попова, ВЛКСМ Грозненски горкома хьалхарча секретара Шароварина Людмилас.

Производства сферерча ерригаш а хIана яц аьнна йолча комсомольски организацешка шерлуш латт «Пятилеткана — къоначар хьинаре къахьегам, говаал, кхетам!» яхаш девиз а йолаш бола кагирхой патриотически болам. Грозне дика чакхъяьннай КПСС XXIV съезда итогашта хетаяь Ерригсоюзни комсомольски собрани, цига дакъа лаьцар 60 эзар гарггача комсомольцашеи кагирхошеи. Собрани йолча юкъагIа ВЛКСМ мугIарашка дIачуийцаб 200 кхоачаш кагийнахи мехкарийи, 28 комсомольца парте баха рекомендацеш еннай.

Политически кхетам лакхбара бокъонца йола экзамеп а хиина дIаэттар городерча кагирхошта 55 эзар саго дакъа а лоацаш хинна «Тхо Ленинеи партеи гIулакха тешаме да» яха Ленински зачет а. Партийни съезда сийна ударни къахьегама вахта лелаеча юкъагIа городерча эзар совгIача зIамигача сагои йоIои шо-шоай пятилеткаш ханал хьалха кхоачашйир, виъ эзар гарггарча саго коммунистически къахьегама ударник яха цIи яьккхар, 1400 къоначча болхлоштеи, специалисташтеи «Хьинаре къахьегарах. В. И. Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхаш» яха Юбилейни ленински медалаш елар.

XXIV съезд хьаеллале хьалхагIа мела тIерча тIоапашкара низ болаш мехкдаьтта кIеж техар «Октябрьнефть» НГДУ № 181 йолча буровое. Цу буровое ветеранашца цхьана дика къахьийгад комсомольцаша Путиков Александра, Фамичева Еленас, Дудин Александра, Лазаренко Людмилас. Царех цхьаннена — Дудина коммунистически къахьегама ударника цIи еннай. Коммунистий форума сийна локомотивни депо 7 комсомольско-кагирхой воскресник даьд. Цу юкъа 9 тепловоз тоабаьб. Деза мухьаш кхухьа 38 поезд дIа а йига 320 тонн дизельни доагор кходаьд комсомольцаша машинисташа. Ерригсоюзни хьажаре - конкурсе хьалхара моттиг а. яьккха ВЛКСМ ЦК памятни вымпел еннай хIамаш тегача производствай объединене хIамаш тегача шоллагIча цеха № 5 йолча комсомольско - кагирхой бригадана.

Цхьабакъда, совещане дакъа лаьцана дуккхачар белгалдаьхачох, города комсомольски организацей балха тIа дикка доккхий кхоачамбоацараш а да. ЦхьайолЧа партийни организацеша йоагIаш йола выводаш яьац укх шера март бетта хиннача КПСС горкома пленуме шоашта яьча критиках. ХIанз комсомоле боацаш 45 эзар кагий нахи мехкарийи бах городе. ХIаьта цхьайола комсомольски организацеши йIаьххача хана кхы йоккхагIа хилац. Иштта моттигаш я «Чечингсельстрой» СМУ, № 131 йолча гIишлой - монтажни поезде, кхычахьа. № 2 йолча гIишлон-монтажни комбинате 200 саг дIачуэца йиш йолча метте берригаш а 2 саг мара дIачуийцавац комсомоле. Цига комсомольски организацена кулгалдеш ва коммунист В. Н. Григорьев.

Комсомола кхоачам болаш кулгал ца дар бахьан долаш пленуме чIоагIа критика яьй ТЭЦ-2, «Нефтехимзапчасть» завода, СУНГ ТЭЦ, ПАП-1 парторганизацешта. Цу хана денз кхо бутт баьннаб, цхьабакъда гIулакх кхы тоаденнадац. Масала, «Нефтехимзапчасть» заводе КПСС член А. Сухоруков керте латтача комсомольски организаце, дIаяхача юкъагIа а мо мара цхьаккха саг дIачуийцавац комсомоле, цига болх беш 50 совгIа кагий нахи мехкарийи боллашехь а.

Партийни организацей секретарий теркам совещане тIаберзабир шоай комсомоле болх бе ухийта активисташ хьахоржача хана бокъонца уйла яра. Из къаьстта лоархIаме да кастта комсомоле отчеташи хоржамаши доладуш хиларах.

Совещане тIанийцача рекомендацешка дIаяздаьд, комсомола кулгалдараи кагирхошта кхетам баларан беш бола берригга болх бокъонца КПСС XXIV съезда, ВЛКСМ XIII съезда решенешка а хIаьта иштта КПСС Грозненски горкома VI пленума сонамашка а хьежжа банза барг ца хилар.

Комсомоле болх беча коммунистий городской совещане хьакхайкадир, шоашта тIадожадаь декхараш цар сийленца кхоачашдергдолгах ше дог тийша хилар.

Совещане дакъа лаьцараша чIоагIа уйла тIаяхийтаи хьашт долаши ладийгIар КПСС XXIV съезда делегата, парте Грозненски горкома хьалхарча секретара Н. Я. Правеньке даьча къамаьлага.

Совещани чакхйоалаш КПСС Грозненски горкома Сийлен грамоташ елар комсомоле болх беча дуккхача коммунисташта.

В. АЛАЕВ.

«СЕРДАЛО»
3-гIа оагIо, 24 июнь, 1971 шу.

ШОАЙ ГIУЛАКХ ДЕЗАШ

РЕПОРТАЖ

◆◆◆

Укх деношка Грозненски трамвайни управлене керда трамвайш лехка Iомалуш ба водителаш. КТМ-5 яха кердача марках йола уж трамвайш Усть-Катовски вагонаш еча заводе хьаьь я. Уж цельнометаллически комфортабельни цхьацца вагонех латтача трамвайшта пассажираш чIоагIа раьза хиннаб. Царех цхьайраш микрорайон-1 машеннаькъа станце маршрутагIа лела тоъал ха я. Цу цхьан маршрутагIа массехк трамвай мара лелац уж. ХIаьта хIанз керда трамвайш лехка Iомалуш ба водителаш. Беча балхага диллача къаьнарчарел эргаш я уж. Керда трамвайш йизза автоматизаци яь я, цун электрооборудовани чоалхане я, дукха я цун тайптайпара регулирующи приборш, аккумуляторни боахам боккха ба.

ХIанз вай городе,— йоах управлене керттерча инженера Батажев Амхат Эльсултановича,— трамвайни наькъий дIоахал 70 километр совгIа да. ХIанз тха управлене 70 къаьха а керда а трамвай я. КТМ-5 яха кердача марках йола 30 трамвай резерве латт. Керда депо хьайиллача болх бе йолайолийтаргья уж я. Цу юкъа маршруташ а дукхагIа хургья. ХIанз микрорайон-1 консервни заводан юкъе никъ булаш латт, нефтемаслозаводера баьнна Кирова цIерагIча поселке, кхаччалца никъ билла болабергболаш ба.

Цу балха хьалхагIе а кийчо еш я трампарк. Депо начальник Лазаренко Валентин Иванович трамвайш хьаяххийтача заводе ваха хиннав. Кердача марках йола вагон мишта вIашагIъеллай, болх мишта байта беза Iомадир цо цига. Из цигара цIавеначул тIехьагIа керда техника караерзаяра лаьрхIа бригада вIашагIъеллар депо. Уж ба йоккха опыти лакха говзаля йола ремонт ю слесараши электрослесараши Хулан Федор, Ильин Владимир, Таев Александр, Кривобоков Евгений, Наурханов Овлад, Саркисов Григорий, Балян Владимир, кхыбараш. Верригa а кхойтта саг чувоагIа бригадана.

ЛаьрххIа хьайийллача теоретически занятешка Iомалуш хилар бригада болхлой. Цу занятешка царна хьийхар В. И. Лазаренкос, электрооборудовани тIехдика йовзаш волча Ф. Н. Хулана. Занятеш чаккхъяьлча № 6 йолча маршрутагIа 8 керда трамвай лехка бахийтар. Цул тIехьагIа цу балха лаьрхIа къаьнача депо ремонт яра эша специалисташ кийчбаьб, ца хилча йиш йоаца инструмент, материалаш Iалашъяьй.

АргIанарча трамвайни вагонага хьожаш боахкача бригада болхлой болча дахар тхо. МаршрутагIа араяккха кийчйора цар из.

— Керда техника дика Iомаяь даьннад тхо,— аьллар Хулан Федора.— ДIахора гIишлошъераша керда депо хьалъяь ца йоккхаш юкъагIдиса латт. Тхоай, слесарий бехкагIа цхьаккха а хIама талхийтаргдац оаха. Оахош Iомадер, тхоашта ховр къонача болхлошта дIахьех оаха.

Цо дехарах бригаде хьайицар Семейкина Лариса. ХьалхагIа маляра болх беш яр из. Юкхьанца ца гешаш бар бригадера нах. Электрооборудоване чоалхане схемех кхетаргIйий-хьогI из, аьнна хетар царна. Цхьабакъда хьинар долча кхалсаго хала дар аьнна шийна моллагIа а дулургдолга дIахайтар. Теоретически занятешка кхычарел дикагIа физикагIеи математически расчетегIеи кхетар из. Ала деза, атта дацар цун, дукха къахьега дийзар. ХIанз сага новкъостал доацаш тIехдика болх бу Ларисас. Керда говзал караерзаеш цунна доккха новкъостал дир дукха ха йоацаш политехнически техникума заочни отделени чакхъяккха йолча аккумуляторщицас Фирсова Валентинас. Иштта барттайна йолча коллективо тешаме леладу шийна тIадилла моллагIа гIулакх — дешар, болх, кхыдар.

МоллагIча коллективай хьокхамаш лакха хилара йола лард я барт-цхьбагIо йолаш хилар. Из бакъда. ХIаьта барт-цхьоагIо йолаш дукххача хана деиз хьайоагIа трамвайщикий коллектив. Къамаьл чакхдоалаш ала доагIа трамвайщикаша нийслагIча пятилетка хьалхара шу толамс дIадоладаь хилар. Ленински района предприятешта юкъе лелаеча социалистически яхье хьалха латтачарех цаI йолаш хьайоагIа барт бола коллектив.

Укхаза белгалбаьнна дика къахьегаш ба коммунистически къахьегама ударникаш Ленински Юбилейни медалаш лелаераш слесарь Е. С. Кривобоков, водитель-инструктор В. Р. Балян, слесарь Ф. И. Хулан. Дукха ха йоацаш хиннача хоржамашка Ленински райсовета депутат хержав Хулан Федор Иванович. Низ, хьинар ца ходеш къахьегаш хьавоагIача цох новкъостий тешам беннилга да из.

В. МИХАЙЛОВ.

«Мосфильм» яхача киностуде «Руслании Людмилей» яха кино доаккхача хана даьккхад ер сурт. А. С. Пушкина поэмагIа хьаьяьча сценаре постановщики автори — режиссер Птушко Александр. Операторaш — И. Гелейни В. Захаровн. Художник — Е. Серганов.

Сурта тIа: эпизодех цаI йоаккхача хана. Аьрдехьара аьттехьа: Руслан — артист В. Козинец, Людмила — артистка Н. Петрова, хулла — артист А. Крыченков, князь Владимир — артист А. Абрикосов.

В. МАСТЮКОВА сурт. ТАСС фотохроника.

ЗАВОДА РАЦИОНАЛИЗАТОРАШ

НийслагIча пятилетка хьалхарча шера заданеш ханал хьалха кхоачашъяра хьинаре къахьег тха завода коллективо. Производствана къаьстта лоархIам болаш да творчески къахьега ховш бола нах хилар. ХIана аьлча цу гIулакхо болх Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара доккха новкъостал даь ца Iеш дукха маьхера материалаш, кхыйола ресурсаш кхоейт, продукцега дIабода мах лохбу. Из дерригa дIадаьлча арахецача продукце дикал лакха хул, дикагIа маьхала а йоал.

Ала деза, тха заводе рационализаторийи изобретателийи болх дика вIаштIехьбаьккха лелабу аьнна. Завода ВОИР-а кулгалдеш ва творчески а дика а къахьега ховш вола Позгалев Владимир. Из ше дикагIа вола рационализатор ва. Бетта цкъазза гуллу рационализатораш. Цига цар дувц шоай балхах, къестаду теоретически дешаш, вIаши дагабувл. ПланагIа дIаккхуь ший болх завода ВОИР-о, творчески къахьегарий гIулакхаш дика леларгдацар, нагахьа санна администраце йоагIаш йола йоакхо ца йоре, царна эша хьалаш ца хулийтаре. Царна долча новкъостала технически библиотека я заводе. Йоккхача сийрдача помещене чу я из. Цига да царна эша технически а кхыдола а литература. ЦIаккха а яьсса хилац библиотека помещени. Практически опытах кхоачам ца беча рационализатораша тайп-тайпара технически литература а дешаш шоай теоретически знанеш лаккъю. Царех дукхагIбараш мугIарера болхлой ба. Масала, аппараташтовзю Никитин Валентин, аппаратий вордингашта аьшкасаьрг тIалуста Лемента Людмила, аьшкапхьараш (кузнецаш). Бекасов Алексейи Адышев Ивани, кхыбараш. ХIанзлехьа массехк рационализаторски предложени балха юкъейнхьай царех хIаране. Ховш ма хиллара, болхлоша кийчъянь предложенеш моллагIа дале а цхьа кхоачамбоацар доацаш хилац. ТIаккха завода технически отдела болхлоша бокъонца Iомаю предложенеш, пайдана я-яц къоастаду, долаш дола кхоачамбоацараш дIа а даьхе предложени балха юкъеяхьа новкъостал ду. ХIаьта техотделе болх бераш лаьрххIа лаккхера дешар дийша специалисташ ма бий.

МугIаререн инженерно - технически болхлой творчествана дикагIа юкъеозара хетаяь тайп-тайпара мероприятеш чаккхйоахилга могадаьд завода кулгалхоша. Царех цхьа мероприяти я кварталагIа цкъазза рационализаторийи изобретателийи балхага хьажар дIакхахьар. Цу тайпара хьажар хилар апрель бутт бовш. Баьча балха итогаш яьчул тIехьагIа заводе хьалхара моттиг яьккхача электронно - монтажни участкана хьалхара ахчан совгIат хьожадир. Цу участкерча массехк болхлочоа «ДикагIа вола рационализатор» яха сийлен цIий ахчан совгIаташи делар. Уж ба оборудованена ремонт ю слесараш Ярмизин Анатолий, Ольховский Николай, токарь Шевченко Николай, кхыбараш. Иштта дика дакъа лаьцар хьажаре механически цехо, технически отдела болхлоша. Цхьабакъда, во болх баьраш а хьагучабаьхар хьажаро. Из я инструментальни участок. Цун хьокхамаш геттара лоха да. Цу участка кулгалхой бехкагIа иштта нийсденна из дош дувца а тахка а дезаш да. ХIана аьлча цуига хьежжа кхыдола производственни гIулакхаш а да веларгволаш лелац цига. Нагахьа санна бейнача пхе бетта продукци арахецара пхе бетта заданеш механически цехо 112,5 -проценти электронно - монтажни участка 103,4 проценти кхоачашъяьяле, инструментальни участок царел дикка тIехьаюс. Из иштта хIанад аьлча, участка кулгалхоша кхетамеи производственни болх боагIача тайпара вIаштIехьа ца баьккхалга, нах творчески къахьега бахара кIезига уйла елга да. Иштта творчески болх ледара лел медано - сборочни участке а. Лакхе ювцача цу участкай производственни болх кхетамца вIаштIехьбаккхара де дезар белгалдаьккхад.

Цхьабараша ледарло гучаялийтаяле а бIарча хьайицача завода рационализаторски болх во лелац. Итташ башха-дика рационализатораш ба заводе. Заводо производственни заданеш толампа кхоачашъеча лоархIаме моттиг дIалоац цар творчески къахьегамо, бIаьш эзараш сомий маьха материалаш, кхыйола средстваш кхоейт. Духхьал бейнача пхе бетта кийч а яь маьхера 44 предложени хьачуенна рационализатораша. Царех 29 предложени балха юкъейнхьай. Из бахьан долаш производствана хинна пайда 8 эзар сомал совгIа ба. Масала, приемника схема хийцар Моребис Евгеней Позгалев Владимирен еннача предложенех. Тока низ хьаувзача 6 вольт компенсационни низ болча источника меттел 12 вольт низ бола источник оттайир цар. Хьалха санна доацаш болх дикагIа бу приемника. Цу кердачо шера производствана 2030 сом пайда бу. Иштта боккхача маьхера предложени кийч а яь балха юкъейоалайир рационализатораша Моребис Евгеней Никитин Валерей. Шера 1345 сом пайда беш дола «Нефтяник» яха промавтоматика телемеханически стенд вIашагIъеллар цар. ХIаьта рационализатораша Курицын Анатоле, Мусорова Светланас, Лемента Людмилас «Фиритови изделеш кийчъеш хержа зазораш оттаяр» яхача темана хетаяьча предложенех производствана шера хулаш бола пайда 1067 сомага дIаккхоач. Уж санна творчески сийг боаллараш кIезига бац тха заводе. Царех ба кузнецаш Бекасов Алексейи Ардышев Ивани, слесарь Касьянов Валерий, мастер Миндубаев Назгат, Коновалов Михаил, кхыбараш. Производстве творчески дика гIулакхаш карагIдувлар белгал а доаккхаш завода администраце ахчан совгIаташ деннад царна массанена а.

Ер шу ший тайпара къаьстта бехктокхаме да тха завода рационализаторашта, берригача болхлошта, гIулакхерча наха. ХIана аьлча де дезараш дукха да наьха хьал тоадаран дIахо производство дегIайоалларан. КПСС XXIV съездо хьалхашка оттадаь декхараш доккхийи бехктокхамеи да. Из юкъара сийлен гIулакх кхоачашдеча дизза дакъа а лоацаш съезда сийна шоаш тIанйца доккхагIдола социалистически декхараш лакхе белгал ма даккхара сийленца кхоачашду тха рационализатораша.

Хьахула бутт бовш рационализатораша ах шера баьча балха итог еш хьажар дIахьоргда заводе. ШоллагIча квартала хьокхамаш кхы а дикагIа хилийтара шоаш ца кхобеш къахьег рационализатораша.

Н. ЧИХУТИНА,
«Нефтегазпромавтоматика» СПКБ опытни завода технически информаце бюро инженер.

«ТЕРЕКА» КОТАЛО

21-ча июне Грозне Орджоникидзе цIерагIча стадионе «А» класса шоллагIча лиге йиьлагIча зоне хьалхара моттиг яккхара вIашагIкхийттар Грознера «Тереки» Махачкалера «Динамои». Ловзар дIадоладелча дениз чоалхане комбинацеш а еш хьаьший наIараштa атакаш е болабелар «Терека» команда футболисташ. Ловза хала дар. Iурра деиз ца соцаш дийлхача догIо тIоадаьяр майда, йошаяь езъеннаяр бургац а. Дале а дика ловзар вай футболисташ Синько, Якушкин, Михеев. Матча йиьлагIча минуте Якушкина «Динамо» наIарашка чутехар хьалхара бургац. ДIахо хьаьший дикагIа ловза баьлар. Цхьабакъда кхы счет хувца ца луш чаккхъяьлар хьалхара тайм.

Хьаьшаша атакаш а еш дIайолаелар шоллагIа тайм. Хьалха санна боацаш мекъа, моастагIчох дукха ца кхераш санна, ловзар хIанз вай футболисташ. Цох пайда ийцар хьаьшаша. Вайчар дукха новкъарле а ца еш «Динамо» команда форварда вай наIарашка чутехар бургац. Счет 1:1 хилар. Цу гIулакхо сиха тIера яьккхар мекъал, «юхадийнбар» вай футболисташ. Атакаш а еш махачкалинций наIарашта юхе гIертар уж. Массехк минут ялалехьа Якушкина кхы цхьаькха бургац чутехар. Цул тIехьагIа хьалха санна темпаш лохйинзар «Терека» футболисташа. Матч чакхъяла 10—12 минут эшаш Левтеева кхы цхьаькха бургац чу а тохаш 3:1 счет йир. Из счет ца хувцаш чакхдаьлар ловзар.

М. ХАМАТХАНОВ.

ТАБЛИЦА
«А» КЛАССА II ГРУППА III ПОДГРУППА СССР ЧЕМПИОНАТ 1971 ШЕРА 23 ИЮНЕ

Командаш		лайзаб	кот-баьннаб	цхьаккха кот ца воалаш	ийшаб	Бургацаш	общий счет
1. «Автомобилист»	Н	12	9	3	—	21—5	21
2. «Кубань»	КС	13	7	4	2	16—7	18
3. «Волга»	Гр	12	7	3	2	19—8	17
4. «Корд»	Б	12	6	5	1	13—3	17
5. «Дружба»	Мк	13	6	4	3	16—6	16
6. «Волга»	Ул	12	6	3	3	17—10	15
7. «Терек»	Гз	13	5	4	4	10—8	14
8. «Машук»	П	12	5	3	4	13—9	13
9. «Динамо»	Ст	13	4	5	4	14—16	13
10. «Ширак»	Лн	13	5	3	5	11—13	13
11. «Лори»	Кн	13	4	3	6	11—11	11
12. «Сталь»	Вг.	11	4	3	4	10—13	11
13. «Энергия»	Чб	12	2	7	3	8—11	11
14. «Спартак»	Й-О	12	3	4	5	10—9	10
15. «Торпедо»	Тг.	11	3	3	5	6—15	9
16. «Уралан»	Эл.	12	3	3	6	9—19	9
17. «Торпедо»	Тл.	12	2	4	6	5—12	8
18. «Динамо»	Мх.	13	—	7	6	4—15	7
19. «Сокол»	Ср	12	2	3	7	5—18	7
20. «Химик»	Д	12	2	2	8	5—16	6

Доазол дехьара

ГРЕЦИ: ЦIАЬКХА А IАЗАПА КIАЛ

Английски «Санди таймс» газето кепатеха араьккхай Грецерча политически террора кердача талгIе хьакъехьара статья. Из статья кIезиг-дукха лоац а яь дешарашка теркалъяйта лерхI АПН.

Укх тIеххьарча хана хьехадаьдац Греце ду Iазапаш, уж политически полице массазарча «инструментох» хьисап е деш дац аьнна тейита а гIерташ. Цхьабакъда, укх тIеххьарча хана Лондоне кхаьчача гречески набахтара дехнача каьхато тешал ду уж, афински тюремщикаша лерхIачунга диллача, лоткъам ийбара «эша гIулакхаш кхоачашду методаш Греце хIанз а лелаеш хилара. Цул совгIа, Грецерча политически тутмакхашкара хьал «Iаьржача полковникаша» яь паччахьалкхен переворот хилча дениз мел даьрел дукха а вогIа да хIанз.

Письмо яздаьд дIадаха шу чакхдоалачеи ер шу долалучеи ханашка Афинерча набахтенашка даим Iазап тIалоаттадаьча виъ студенто. Цар хила мега «бехк» — къайлагIара газет арахецача дакъа лацар. ХIанз Афиний пригородерча Коридаллос яхача набахта ба уж. Лийцараш «лелабер» тIема полици я. Долаш да кхыча тутмакхашта а Iазапаш деш хилара хоамаш. Царех дукхагIбараш полковникий режима духьалбараш ба. Уж дерригаш а (кIеззигнешкара дIайиккхача) лийцаб дIадаха шу чаккхдоаллаш нах лувпара талгIий хиннача хана. Кордиллосе чубоахка берригаш мелб хойташ дац. Цхьабакъда, арадувладеннача хоамашка диллача, суд а ца еш, лоткъам а ца эцаш набахта воаллар 135 хьла мегаш саг ва.

Лийцарашта юкъе ба ААА (Духьале, ПаргIато, Кортамукъал), ЕМА (Гречески деналера духьале) яхача организацей членаш, университетий профессораш, хьалха парламента членаш хиннараш, хьалха кхыча лийцарий адвокаташ хиннараш. Царех ва Христос Сарцетакис — Ламбракис вера дош тохкаш хична судахо.

Нах лийцар асфале-политически полицей ЕСА — тIема полицей болхлоша. Асфале штаб я Афинерча Бубулинас улицагIа, хIаьта, сага бокъонашта лаьрхIача комиссе даьча тохкамаша хьахьекха ма хиллара, цига лийца боахкарашта даим Iазапаш а ду.

ЕСА «террористий» дешашка хьежаш я. Юкхьанцара тохкам баьчул тIехьагIа берригa лийцараш Коридаллос набахтен цIенойн, ЕСА кара йолча унзарча мIинге ухийт. Укх шера январь бетта хоамаш кхаьчад Бубулинас улицагIарча Коридаллоса къорача камерашка лийца боахкараштa таIазараш деш хилара хьакъехьа.

ХIаьта хIанз дувцаргда вай къайлагIарча студенчески организаце цу виъ члено яздаьча каьхатах лаьца. Цар цIераш — Георгис Спилиотиос, Костас Костаракос, Фотас Провататс, Ликургос Флессас. Лийцачул тIехьагIа цу массанена а Iазапаш даьд асфале лоткъамаш ийдаьча кхаь кIирагIа.

Ер да царех Костаракоса хьадийцар (уж дерригaш а цхьатарра да):

«Лаца ма лаьццинге а Бубулинас улицагIарча асфале цIеношка вигар со. Полице капитан Маллиоси штатски барзкъаш тIадийха кхы кхоъи. ТIа а беттабенна, лата болабелар сох, етта а етташ. «Вала кийчле хьо!» яхаш цIогIарч а детташ. Цул тIехьагIа, хьовззадаь кулгаш букъа тIехьашка а даьха, гIаба техар цар са кулгех, тIаккха токхкаваь лоалахарча цIагIа вихьар. Цига, гIанда тIа Iо а кхесса, муша тIаьнехкаши бIехa каьхаташи са бага дехка болабелар, сога лаьгIагIа цIогIа хьекхийтар духьа. Из даь баьлча кIоажонашта аьшкасаьрга чIийнаш детта болабелар. ТIаккха, пенах боаллача мIарах са корта дIа а бийхка, гIажамаш йийттар сона. Хаьдлача доазонга кхоачаш Iазапаш даьчул тIехьагIа цIагIа гIолла хьал-Iо удийтар со. Иштта кхо сахьат совгIа ха яьлар».

ТIаккха Костаракос чувеллав лоаллаха цун нанас ваьча вешийна Димитраса. Йишийна Георгикана, хIаьта иштта нускала Мария Киуртсоглона, духьале яра волча укхан новкъоста Фотис Провататa, кхычарпа Iазапаш даьча камере. Долла а хIама вIаштIехьдаьккха хиннад Iазапаш увзараша хьекха дог этIаду цIогIарч Костаракоса хозаргдолча тайпара.

Вокх студента Флессаса йоах: «Аз дог доаха йоI чуеллаяр подвала чурча сацоа уллуврча камере. Из хьаькъалах тувлаеннаяр, буc а дийнахь а халланза цIогIа хьекхаши узамаш деши яр из...»

Иштта «кийчваьчул» тIехьагIа уж виъ а студент дIачувеннав Коридаллос набахтен цIеношкарча, ЕСА «шефал» деча мIинге.

(АПН — «Санди таймс»).

ЛОНДОН. Мехкарча ерригача районашкарчеи йоккхийча центрашкарчеи эзараш английски болхлоша, гIулакхерча наха, студенташа, цIен—ноаноша, Лондона улицашка гIолла чакхбийнначул тIехьагIа столицана юккъе митинг а яь дIадийхад, мехка хIамай маьхаш тIадеттаран хьабе болх боаца нах дукхагIа Iоабаран тIаерзаяь консервативни правительства политика дIайоаккхилга, хоадамболлаш «АК» аьлар мохк «юкъарча рынкана» юкъе бахийта гIерташ консерваторaша хьувзадечоа духьала, дIадийхар Вьетнамера США агресси хьаллоацилга правительства сацийтар, Анджела Дэвис мукъайоалийтилга.

Сурта тIа: Трафальгарски майдан тIа митинг йолча хана.

В. КУЗНЕЦОВА телефото. ТАСС фотохроника.

ДЕШАРХОЙ КАНИКУЛЕХ

Ахка—экскурсейи, походийи ха я. Хоза мел долчох дог Iобош, из лаха, бIаргаго дешархой Iомабеш, царца лоамашка, форда тIа, хьунагIа, арешка, даьхен городашка экскурсеш, походаш е новкъостал деш ба хьехархой, берий республикански экскурсионно-туристически станце болхлой. Эзараш болча дешархоша, пионераша дакъа лоацаш я «Са Даьхе», яха Ерригроссийски экспедици. Соахк Советски Социалистически Республикай Союза пионерски организаци вIашагIъелла 50 шу дизара хетаяь Ленинграда улувра старт нийцар цу экспедице. Цу экспедице дакъа лоацаш йолча Горагорскерча В. И. Ленина цIерагIча юкъерча школа дешархоша лаьца никъ «Литератураи искусстваи дунен тIа» яхаш ба. Школе вIашагIъеллай краеведчески музей. Нохч-ГIалгIайчен исторex дола документаш, нохчийи гIалгIайи багахбувцам, вайнаьха халхарах, дувхарех йола материалаш я цига. Культурани искусстваи болхлошка вIашагIбетталу, хьахаташ дIа-юха язду цу школа дешархоша.

Укх деношка «Литератураи искусстваи дунен тIа» яхача Ерригсоюзни конференце дакъа лацара город Пскове бахар уж.

Грозный — Рошничу — ГаланчIожа Iам — Маьлхесте — Итум-Кхала — Советское — Грозный яхача маршрутах 12 ден йолча походе бахаб республикански берий экскурсионно - туристически станце кружковцаш. ХIаьта Надтеречни района Знаменскерча юкъерча школа дешархой дукха ха йоацаш Нохч-ГIалгIайчени ГуржегIени лоамашкара цIабаьхкар.

Республика йовзара дукхача бераша дакъа а лоацаш туристически походаш ечен дика болх бу Наурски районе. Массехк шера цхьатарра 10—11 школа дешархоша дакъа а лоацаш массехк дийнахьара туристически слеташ дIакхихьай цу районе. БIаь совгIа кIаьнки йиIиги я туризмах йолча республикански яхьашка дакъа лацара къовсам лоаттабеш.

Укх шера эггара хьалха Сунженски района къонача туристий слет хилар. ЦхьоалагIа моттиг яьккхар № 3 йолча Орджоникидзевски юкъерча школа бераша.

Август бетта иштта дIахьоргья къонача натуралистий XIV республикански слет а. Картаца болх беш, бола моттиг белгалъеш орашта тIехбувлаш, кхыча нийсъеннача халонех кIалхарбовлаш дикагIа хьокхамаш хьекхача командашта маьхера совгIаташ, грамоташ лургья.

Иштта кхы дукха а сакъердаме гIулакхаш да укх аьхки берашка хьежаш.

А. ФЕДОРОВ.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллен Грозней хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара гIаьхкьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 20—25, Грозне 23—25 градус йIовхал йолаш хила а тарлу. ДIахорча шин дени шин буси хувцалуш морхаш а йолаш, юкъ-юкъе догIа а делхаш, ди а къувкъаш, кхоаккха цхьаццайолча моттигашка нонагIо догIа а делхаш, малхбузехьара а цкъаза къилбаседа малхбузехьара а гIаьххьача боараме, цкъаза чIоагIа мух а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 11—16, деношка 21—26 градус йIовхал йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Хьажа, ладувгIа

24 июнь
ТЕЛЕВИДЕНИ:

11.00 — Дешархошта. «Адмирал Нахимов» яха художественни фильм. 12.35 — Фильм - концерт. 17.00 — Кердадараш. 17.10 — Дешархошта. «Нептун» яхача клуба приз яккха. 17.30 — КПСС 24-ча съезда содамаш кхоачашде Юкъара союзни репортаж. 18.00 — Кердадараш. 18.05 — «Виъ танкисти жIали». Телевизионни художественни дукккхасерийни фильма премьера (Польша) 19.05 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 19.25—«МоллагIа санна дола истори» яха фильм. 19.35 — 02 ладувгIаш я. 19.50 — Шоана бераш. 20.00 — «Дека хьо са дош» Литературни беседа. 20.15 — Киножурнал. 20.25 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 20.40 — Документальни фильм. 20.50 — Доакъараш кийчдеш латт. 21.00 — «Ха» информационни программа. 21.30 — «Цыган» яха художественни фильм.

РАДИО:
24 июнь

6.30 — Пятилетка къахьегама ахка (гIалгIай меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50—Хоамаш 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий». «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.28 — «Кердача дунен саг» яха очерк (нохчий меттала). 8.40 — Флирктске иллеш (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — «Къона тIехье» (нохчий меттала). 16.15 — «Коммунисташ ялат чуацача» яха корреспонденци (гIалгIай меттала). 16.30 — «Лекторски говзалах» яха беседа (эрсий меттала). 16.40 — «Шоана, кхалнах» яха радиожурнал (гIалгIай меттала). 17.00 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.15 — КПСС Шалински райкома секретара Осмаева выступлени (эрсий меттала) 17.30 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 17.45 —Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.00—Москва. 18.10 — «Болхлой вахар» яха радиогазета (нохчий меттала). 18.40 — Москва.

26 июнь
ТЕЛЕВИДЕНИ:

11.00 — Дешархошта. «Бонивура дог» яха художественни фильм (хьалхара шоллагIа сери. 13.05 — Короткометражни фильмаш. 16.50 — Кердадараш. 17.00 — Вай долча хьоашалгIа ва поэт Вашенкин. 17.30 — Бераштa «Фаьяг болча гIолла никъ бар». 18.00 — Кердадараш. 18.05— КПСС 24 съезда материалаш Iомаераштa долча новкъостала. Телевизорашка хьежараша деннача хаттараштa жоп лу СССР-а Iилмай академе вице-президента Миллионщикова. 18.45 — Телевизионни кердадараш (гIалгIай, эрсий меттала). 18.55 — Хоамаш. Реклама. 19.00 — Киножурнал. 19.10 — Мальсагова творчески тIехьаленцара (гIалгIай меттала). 19.40 — «Даьхе» яхача совхоза художественни самодеятельноста концерт (нохчий меттала). 20.25 — Шоана бераш. 20.35 — Доакъараш кийчдеш латт. 20.45 — «Ха». Информационни программа. 21.15 — «Театрах дола» лувцареш. Передача дIахьу театральни критика «Правда» газета обозревателa Абалкина. 22.45 — Чайковске цIарагIа йолча йиьлагIча дунен халкъашта юкъера конкурса лауреата Сениске концерт.

РАДИО:
26 июнь

6.30 — Юрта Iуйре (эрсий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленинан никъ» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — «Бусалба наьха дезача денойхи обрядахи дувцаргда вай» яха беседа (гIалгIай меттала). 8.40 — Парте съезда соцамаш кхоачашде. (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.00— Передачай программа. 16.05 — Нохч-ГIалгIай телевиденеи радиовещанеи инструментальни ансамбла а солистий а концерт (гIалгIай меттала). 16.30 — Прогреси опыти яха радиожурнал. (эрсий меттала). 16.50 — Ашараш. 17.00 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала) 17.15 — Къона тIехье (гIалгIай меттала). 17.30 —Керда хоамаш (нохчий меттала). 17.45 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.00 — Лаьттара лар (эрсий меттала). 18.10 — Иллеца хьоашал долчарна дола концерт. (нохчий меттала). 18.40 — Москва.

РЕДАКЦЕ АДРЕС; г. Грозный Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам.—3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен, культуран, промышленностен отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделеи бухгалтереи — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ; г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05134. Заказ № 6108.